

HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2024-2028

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	4
1.1	Arengukava menetlus.....	4
2.	Häädemeeste valla üldine iseloomustus.....	5
2.1	Asukoht	5
2.2	Sümboolika	6
2.3	Rahvastik.....	6
2.4	Maakasutus	10
2.5	Ettevõtlus	10
2.6	Planeerimistegevus	12
2.7	Valla teed	13
2.8	Ühistransport.....	14
2.9	Veemajandus.....	14
3.	Arengu eesmärgid ja visioon.....	15
3.1	Eesmärgid	15
3.2	Visioon.....	16
3.3	Tunnuslause	16
3.4	Arengumudel.....	17
4.	Haridus- ja noorsootöö.....	18
4.1	Ülevaade olukorrast	18
4.2	Haridusvaldkonna ja noorsootöö kitsaskohad.....	20
4.3	Haridusvaldkonna ja noorsootöö arengueesmärgid	20
5.	Loodus- ja elukeskkond	23
5.1	Ülevaade olukorrast	23
5.2	Loodus- ja elukeskkonna kitsaskohad.....	25
5.3	Loodus- ja elukeskkonna arengueesmärgid ja ülesanded	25
6.	Ettevõtlus- ja arendustegevus.....	29
6.1	Ülevaade olukorrast	29
6.2	Ettevõtlus ja arendustegevuse kitsaskohad	30
6.3	Ettevõtlus- ja arendustegevuse arengueesmärgid ja ülesanded.....	31
7.	Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid.....	37
7.1	Ülevaade olukorrast	37

7.2 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu kitsaskohad.....	41
7.3 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärgid ja ülesanded.....	41
8. Kultuur, sport ja vaba aeg	44
8.1 Ülevaade olukorrast	44
8.2 Kultuuri, spordi ja vaba aja kitsaskohad	46
8.3 Kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärgid ja ülesanded.....	46
9. Turvalisus.....	50
9.1 Ülevaade olukorrast	50
9.2 Turvalisuse kitsaskohad	51
9.3 Turvalisuse valdkonna arengueesmärgid ja ülesanded	51
10. Haldussuutlikkus ja koostöö	54
10.1 Ülevaade olukorrast	54
10.2 Haldussuutlikkuse ja koostöö kitsaskohad.....	55
10.3 Haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärk ja ülesanded.....	55
11. Prioriteetsed investeeringuobjektid.....	57
12. Arengukava seire ja muutmise kord.....	58

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab igal vallal ja linnal olema arengukava, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Valla või linna arengukava on dokument, mis sisaldab antud omavalitsusüksuse majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamise ning edasise arengu suundi ja eelistusi. Arengukava eesmärk on kohalike teenuste kvaliteedi parandamine ning kodanike kaasamine otsustusprotsessi, et tagada omavalitsuse efektiivne majandamine.

Arengukava on aluseks Häädemeeste valla eelarvestrateegia ja eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Arengukava täitumist jälgitakse strateegilistele eesmärkidele seatud mõõdikute põhjal. Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2024-2028. Arengukava on pidevas uuenemises ja täienemises.

Häädemeeste Vallavalitsus viis 08.07.2024-11.08.2024 läbi elektroonilise rahuoluküsitluse Häädemeeste valla elanikele, ettevõtjatele ja suvekülastajatele. Küsitluse tulemusi kajastatakse ülevaatlikult arengukava alajaotustes.

1.1 Arengukava menetlus

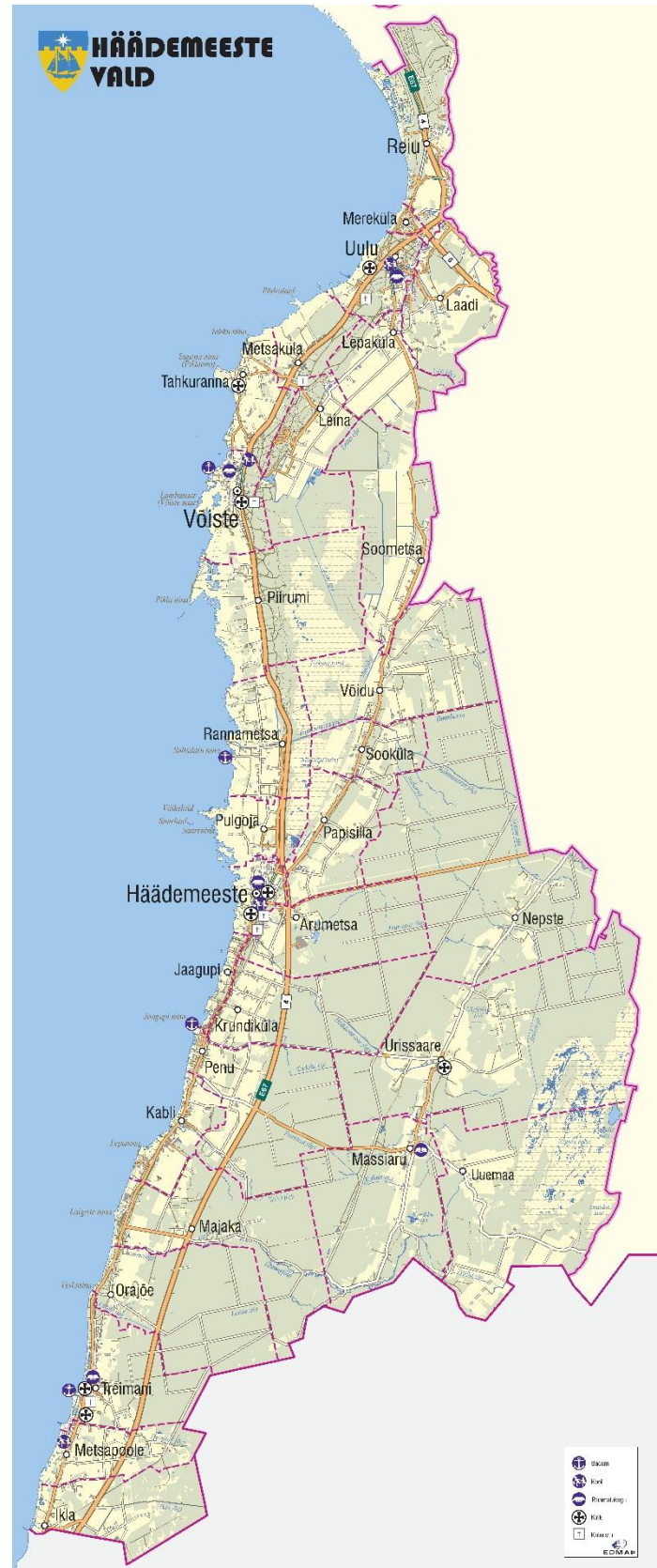
Arengukava koostamise vallavalitsusepoolne koordineerija on Häädemeeste Vallavalitsuse abivallavanem (infoturbe ja -tehnoloogia, arendustegevuse ning kommunikatsiooni alased küsimused). Eelarvestrateegia koostamise vallavalitsusepoolne koordineerija on finantsjuht. Avalikuks aruteluks esitatakse arengukava eelnõu pärast selle esimest lugemist volikogus. Arengukava eelnõu avalikustamise perioodil korraldab vallavalitsus vähemalt ühe avaliku arutelu. Pidevalt toimuvate tegevuste puhul saab arengukava täitmist hinnata kindlate kriteeriumite põhjal konkreetsel ajahetkel.

Volikogu kinnitab arengukava ja eelarvestrateegia oma määrusega hiljemalt eelarveaastale eelneva aasta 15. oktoobriks.

2. Häädemeeste valla üldine iseloomustus

2.1 Asukoht

Häädemeeste vald asub Pärnu maakonna lõunaosas kitsa mereäärse ribana Pärnu linna ja Läti Vabariigi piiri vahel. Tegemist on maa-alalt Eesti ühe pikima vallaga, ulatudes pikkuselt ligi 60 kilomeetrini. Praegustes piirides Häädemeeste vald moodustati 2017. aastal seniste Häädemeeste ja Tahkuranna valdade ühinemise järel. Ajalooliselt on Häädemeeste vald olnud tükike Liivimaad. Valla keskus asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus. Häädemeeste valda iseloomustab merelähedus, luited, rabad ning ilusad männimetsad, mistõttu on vald populaarne suvituspiirkond.

Joonis 1. Häädemeeste valla kaart

Häädemeeste vallas on kaks alevikku - Häädemeeste ja Võiste ning 29 küla- Soometsa, Võidu, Sooküla, Arumetsa, Nepste, Pulgoja, Papisilla, Rannametsa, Krundiküla, Penu, Jaagupi, Kabli, Orajõe, Majaka, Treimani, Metsapool, Ikla, Massiaru, Urissaare, Uumaa, Uulu, Laadi, Leina, Lepaküla, Metsaküla, Tahkuranna, Piirumi, Mereküla ja Reiu (vt asukohti jooniselt 1.).

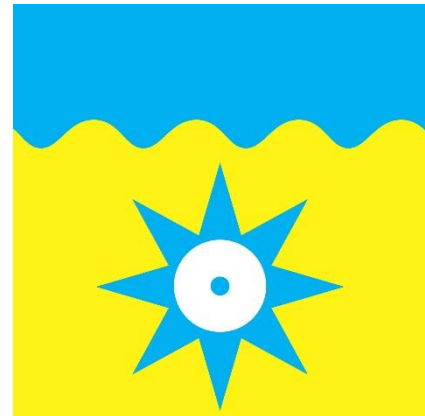
Vald on oma kuju, asukoha, ajaloo ja väliste mõjutegurite poolest sisemiselt väga mitmekesine. Pikliku kujuga valla põhjapoolne osa on enam mõjutatud Pärnu linna lähedusest ning lõunapoolne aga tihedamalt seotud traditsiooniliste tegevusaladega ning osaliselt ka sisutihedama kogukonnameluga. Valla territooriumile jäävad külad on väga erinevad ja neile ühtse arengutee ettenägemine on keerukas, kuna eri piirkondi mõjutavad tegurid erinevad suuresti.

2.2 Sümboolika

Häädemeeste vallal on vapp ja lipp.

Joonis 2. Häädemeeste valla vapp

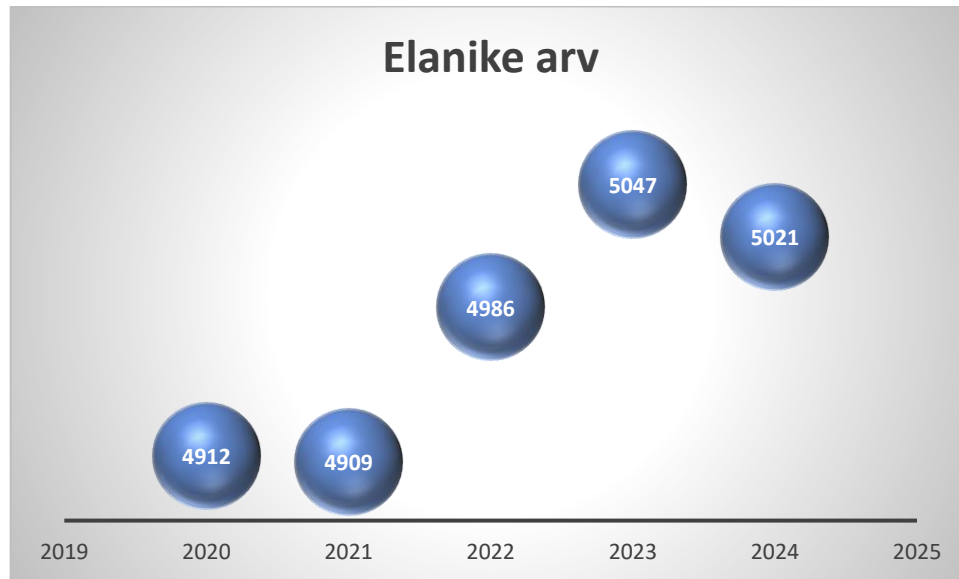
Joonis 3. Häädemeeste valla lipp

Vapil osutab kaljas Häädemeeste valla ajaloos suurt tähtsust omanud purjelaevaehitusele. Mürhambuline päis sümboliseerib riigipiiri, hõbetäht sihiteadlikkust ja eesmärgikindlust. Kuld tähistab väarikust, õnne ja heaolu; sinine märgib merd, tõde ja lootust; hõbe on valguse ja puhtuse tähis.

Lipul sümboliseerib kaheksaharuline täht vaimuvalgust, haridust ja taassündi. Veskikivi viitab Tahkuranna vallas sündinud Konstantin Pätsile. Kuldne värvus viitab Pärnumaale, kuld tähistab ühtlasi päikest ja liivarandu, samuti elujõudu ning rõõmu. Sinine värvus märgib merd.

2.3 Rahvastik

01.01.2024 seisuga elab Häädemeeste vallas 5021 inimest. Rahvaarv on viimasel viiel aastal püsinud kasvutrendis (joonis 4), 2024 aasta 1. jaanuari seisuga on pisut kahanenud. See võib tuleneda Ukraina sõjapõgenike kodumaale naasmisest ning valla viimaste aastate negatiivsest loomulikust iibest.

Joonis 4. Elanike arv Häädemeeste vallas 2020-2024 (rahvastikuregistri andmed)

Rahvaarv on viimase aastaga kahanenud 16 asustusüksuses kokku 94 inimese võrra, kasvanud 12 asustusüksuses kokku 68 elaniku võrra ja kolmes asustusüksuses on jäänud elanike arv samaks. Viimase viie aastaga on elanike arv kasvanud kokku 109 inimese võrra (tabel 1). Enim elanikke on kaotanud Häädemeeste alevik ja enim on kasvanud Laadi ja Reiu külad.

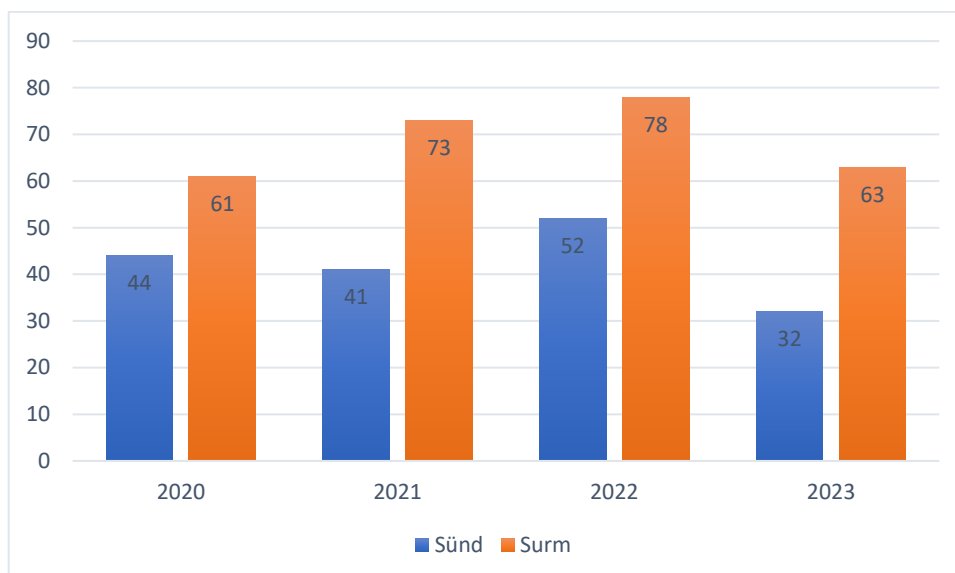
Tabel 1. Elanike arvud külades (rahvastikuregistri andmed)

Küla/alevik	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus +/-
Arumetsa küla	104	98	96	91	94	-10
Häädemeeste alevik	563	544	543	529	514	-49
Ikla küla	145	145	142	138	134	-11
Jaagupi küla	66	63	67	64	65	-1
Kabli küla	248	239	237	232	230	-18
Krundiküla	98	102	93	89	83	-15
Laadi küla	461	484	511	536	551	90
Leina küla	52	50	54	55	55	3
Lepaküla	108	111	110	108	108	0
Majaka küla	49	49	54	52	55	6
Massiaru küla	79	81	84	74	70	-9
Mereküla	72	81	83	83	86	14
Metsaküla	68	66	63	71	70	2
Metsapoole küla	99	100	98	95	106	7
Nepste küla	37	32	28	29	26	-11
Orajõe küla	40	38	36	38	38	-2
Papisilla küla	56	56	57	57	59	3
Penu küla	65	60	58	57	55	-10
Piirumi küla	51	54	56	57	56	5
Pulgoja küla	65	59	61	61	62	-3
Rannametsa küla	147	151	162	152	147	0
Reiu küla	527	550	559	590	609	82
Sooküla	56	50	55	52	49	-7
Soometsa küla	114	110	119	116	121	7
Tahkuranna küla	186	181	198	222	220	34
Treimani küla	195	192	187	186	179	-16
Urissaare küla	66	67	72	76	75	9
Uemaa küla	24	22	21	29	23	-1
Uulu küla	516	517	537	527	531	15
Võidu küla	84	86	77	76	77	-7
Võiste alevik	451	446	446	451	444	-7

Pärnu maakonnaplaneering 2035+ toob välja, et maakonnas on viimase veerandsaja aasta jooksul toimunud elanike arvu vähenemine sarnaselt peaaegu kõigi maakondadega. Samas on vähenemise tempo olnud üks väiksemaid Eestis. Viimase veerandsaja aasta jooksul on rahvastik ümber paiknenud ka maakonnasiseselt. Valglinnastumise tõttu on Pärnu linn „valgunud“ üle asustusüksuse piiride (ulatuselt kolmandal kohal Eestis) ja seetõttu kaotanud ise elanikke sarnaselt ülejäänud maakonnaga. Kasvanud on ainult ümbritsevad omavalitsused, mujal on elanike arv kahanenud.

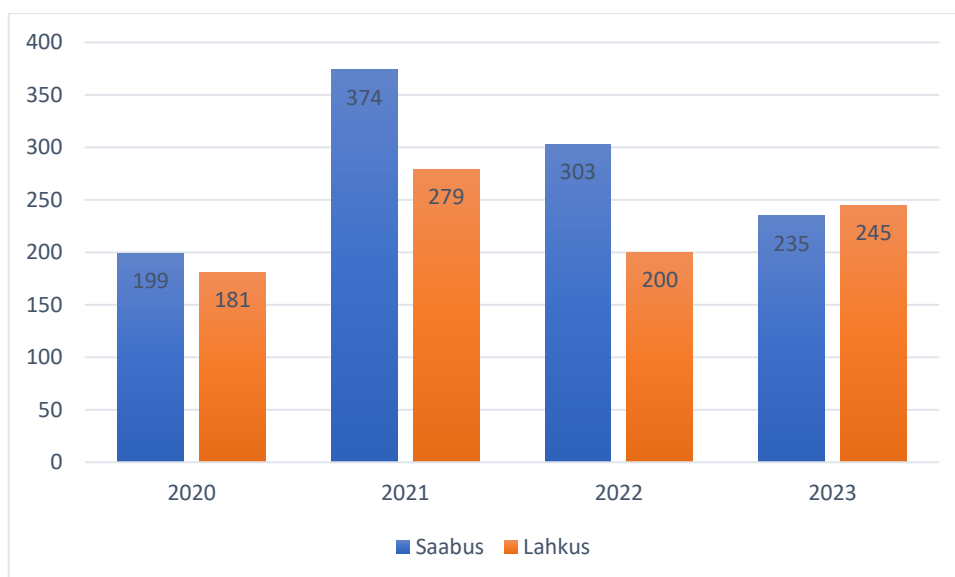
Loomulik iive on Häädemeeste vallas viimastel aastatel olnud negatiivne. Sündide arv on aastate lõikes stabiilne, olles 2022. aastal väikeses tõusus ja 2023. aastal jällegi languses.

Joonis 5. Sündide ja surmade arv 2020-2023 (rahvastikuregistri andmed)

Sisse – ja väljarände summa on viimastel aastatel olnud positiivne (vt. joonis 6). Alates 2021. aastast on sisse- ja väljarände inimeste arv kasvanud märgatavalt. Üheks põhjuseks võib olla COVID, mis tõi mitmed suveelanikud maale elama. 2023. aastal on sisse- ja väljarände arv jäänud samaks.

Joonis 6. Sisse- ja väljaränne aastatel 2020-2023 (rahvastikuregistri andmed)

2.4 Maakasutus

Häädemeeste valla üldpindala on 49 476 ha ehk ligikaudu 495 km².

Maa-ameti Maakatastri andmete 31.01.2024 seisuga on maa omandisuhte järgi Häädemeeste vallas enim eramaad - ligikaudu 49,8 %, riigimaad on ligikaudu 48,5%, munitsipaalmaad ligikaudu 1,5 % ning vormistamata maad 0,2%.

Maakatastrisse kantud maa kõlvikuline koosseis:

- katastriüksuste pindala kokku 49 463,1 ha
- haritav maa 8 174,1 ha
- looduslik rohumaa 3 466,9 ha
- metsamaa 28 806,3 ha
- õuema 962,4 ha
- muu maa 8 052,4 ha
- sh veetalune maa 0 ha
- sh ehitiste alune maa 0 ha

Üldiselt on Häädemeeste valla piiridesse jääval maa-alal on rohkelt haritavaid maad ning rohumaad, mis annab tunnistust põllumajandusliku tegevuse tähtsusest vallas ja pikaaegsete traditsioonide säilimisest. Teine valla maastikule ja üldisele ilmele tooni andev asjaolu on looduskaitsealade ja metsamaa rohusus. Siinseid puhtaid metsi (valdavalt männimetsi) hindavad nii kohalikud elanikud kui ka suvekülalised.

2.5 Ettevõtlus

Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu. Häädemeeste vallas tegutsevaid ettevõtteid iseloomustab väike töötajate arv ning tegutsemine väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites.

Ettevõtluse ülevaade Häädemeeste vallas

- Juriidilised isikud 865
- Töötajatega ettevõtted 212
- Müügituluga ettevõtted 365
- Maksumaksjad ca 3000
- Maksumaksjad valla ettevõtetes 1200

Töötajate arv on kõige suurem avalikus sektoris. Sellele järgneb põllumajanduse, metsanduse ja kalapüügi sektor (tabel 2).

Tabel 2. Töötajate arv KOV ettevõtetes

AVALIK HALDUS JA RIIGIKAITSE; KOHUSTUSLIK SOTSIAALKINDLUSTUS	269
PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK	159
HULGI- JA JAEKAUBANDUS, MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT	111
EHITUS	109
TÖÖTLEV TÖÖSTUS	74
MAJUTUS JA TOITLUSTUS	54
VEONDUS JA LAONDUS	45
KUNST, MEELELAHUTUS JA VABA AEG	39
HALDUS- JA ABITEGEVUSED	31
KUTSE-, TEADUS- JA TEHNIKAALANE TEGEVUS	25
MUUD TEENINDAVAD TEGEVUSED	19
TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE	13
VEEVARUSTUS; KANALISATSIOON, JÄÄTME- JA SAASTEKÄITLUS	7
INFO JA SIDE	2
KINNISVARAALANE TEGEVUS	2

Suurimateks tööandjateks on Häädemeeste Vallavalitsus ja Põllumajandusettevõtte Weiss OÜ, kes annab siin ja naabervallas Saardes tööd ligi 70 inimesele (tabel 3). Temale järgnevad Leca Eesti OÜ ja Jõulumäe Tervisespordikeskus.

Tabel 3. Suuremad tööandjad KOVis ja nende tegevusvaldkonnad

HÄÄDEMEESTE VALLAVALITSUS	AVALIK HALDUS JA RIIGIKAITSE; KOHUSTUSLIK SOTSIAALKINDLUSTUS
WEISS, OÜ	PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK
UULU PÕHIKOOL	HARIDUS
HÄÄDEMEESTE KESKKOOL	HARIDUS
HÄÄDEMEESTE EAKATE KODU	TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE
PÄRNAMÄED, OÜ	HULGI- JA JAEKAUBANDUS; MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT
UULU LASTEAED	HARIDUS
BRAVO CATERING OÜ	MAJUTUS JA TOITLUSTUS
TAHKURANNA LASTEAED-ALGKOOL	HARIDUS
JÕULUMÄE TERVISESPORDIKESKUS, SIHTASUTUS	KUNST, MEELELAHUTUS JA VABA AEG
RENKOLM OÜ	EHITUS
HÄÄDEMEESTE LASTEAED	HARIDUS
METSAPOOLE PÕHIKOOL	HARIDUS
OÜ LOTTEMAA TEEMAPARK	KUNST, MEELELAHUTUS JA VABA AEG
SAARESEPA, OÜ	PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK
PM PUU, OÜ	PÕLLUMAJANDUS, METSAMAJANDUS JA KALAPÜÜK
AUTO LÜLITI OÜ	HULGI- JA JAEKAUBANDUS; MOOTORSÕIDUKITE JA MOOTORRATASTE REMONT
PUURVESI, OÜ	EHITUS
UULU EHITUS, OÜ	TÖÖTLEV TÖÖSTUS
AKTSIASELTS HÄÄDEMEESTE VK	VEEVARUSTUS; KANALISATSIOON, JÄÄTME- JA SAASTEKÄITLUS

2.6 Planeerimistegevus

Häädemeeste valla territooriumil reguleerivad planeerimistegevust lisaks riiklikule seadusandlusele:

- Pärnu maakonnaplaneering (kehtestatud 2018)
- Pärnu maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine" (2018)
- Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering (2017)
- Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0" (2012)
- Ühinemiseelse Tahkuranna valla üldplaneering (2012)
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla üldplaneering (2013)
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneering (2018)

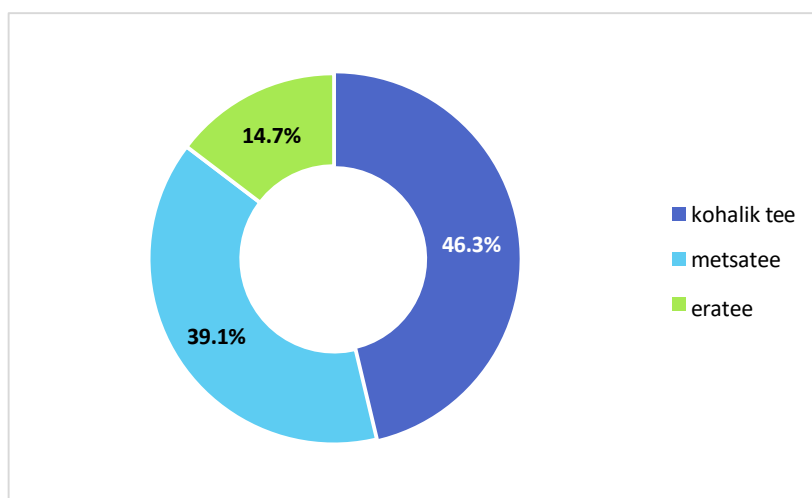
Häädemeeste piirkond paistab silma suvilarajoonide rohkusega. Suvilarajoonide toimimine erineb tavamajapidamistest nii hooajalisuse poolest kui ka tarbimisharjumuste poolest. Eriti olulised on suveelanike jaoks turvalisusküsimused, seda eriti talveperioodil. Häädemeeste piirkonna aladel on suvilad olnud kui suvituskohad, Tahkuranna piirkonna aladel aga aiandusalad. Pärnu maakonnaplaneeringu järgi on määratud Häädemeeste vallas linnalise asustusega aladeks Võiste ja Häädemeeste aleviku ning Uulu küla keskuse ala. Linnalise asustusega aladel tuleb tagada ala ruumiline ja funktsionaalne terviklikkus ning mitmekesisus.

Teemaplaneeringutest mõjutab valda enim Via Baltica teemaplaneering, mille tulemusel on valminud Pärnu linna piirist Valga mnt ristmikuni neljarealine maantee ja mitu kahetasandilist ristmiku. Nii on suurenenud maantee läbilaskevõime, kuid osalt on muutnud keerulisemaks kohalike elanike kodudele ligipääs.

Rahvusvaheline raudtee Rail Baltic on planeeritud läbima valla põhja- ning lõunaosa. Põhjaosas möödub raudtee elamukruntide vahetust lähedusest, lõunaosas läbib raudteetrass metsamassiive.

2.7 Valla teed

Kohalike teede ja tänavate kogupikkus Häädemeeste vallas on teeregistri (seisuga 01.05.2024) andmetel 501,461 km (sh kohalikke teid 232,113 km, metsateid 195,852 km ja erateid 73,496 km). Teede jaotus lähtudes nende haldajast on toodud joonisel 7.

Joonis 7. Häädemeeste valla teedevõrgu jagunemine omandivormi alusel

2023. aastal viis vald mustkatte alla 8,9 km kruusateid. 2024. aastal rajati mustkatteid 20 km ulatuses. 2025. aastal rajatakse ca 15 km mustkatteid ja ehitatakse Soometsa- Lepaküla kergliiklustee. Järgnevatel aastatel jätkatakse kergliiklusteede projekteerimist ja väljaehitamist.

Häädemeeste valla teehoiukava koostamise raames teostatud uuringute ja analüüside põhjal on omavalitsuse teedevõrgu seisukord vahelduv. Kõigi teede ja tänavate koondina on Häädemeeste valla teedevõrgu seisukord hetkel halb. Katttega teed on paremas seisukorras (keskmiselt rahuldavas seisukorras) kui katteta teed (keskmiselt halvas seisukorras). Vallas olevad tänav tüüpi teed on rahuldavas seisukorras ja maantee tüüpi teed on halvas seisukorras.

Kergliiklusteed

Teeregistrisse kantud kergliiklusteede kogupikkus Hädemeeste vallas on 7,596 km, millest enamik on kattega teed. Kergliiklusteed on heas või väga heas seisukorras ning suuremahulisi remonditöid need lähiajal tingimata ei vaja.

Sillad

Hädemeeste vallas on kokku kolm silda kogupindalaga 321 m². Sillapargi hetke seisundi hinnang on 1,53 ehk sillad on heas seisus koos pisiremondi vajadustega. Peamised parendustegevused on seotud kahjustuste õigeaegse likvideerimisega või põhjendatud osade vahetusega. Sildade stabiilseks seisukorra parandamiseks tuleks teostada regulaarseid hooldustöid koos iga-aastaste ülevaatustega.

2.8 Ühistransport

Ühistranspordi liiklustihedus on enamiku Hädemeeste valla sõitjate esmaseid vajadusi rahuldav. Bussitransport on tihedalt seotud koolide tööajaga ning sõiduplaanide muutmine toimub koostöös bussifirmade ja MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskusega. Vald on MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus liige.

2.9 Veemajandus

Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi arendamise üldiseks eesmärgiks on Hädemeeste valla tiheasustuspiirkondade varustamine kvaliteetse joogiveega ning reovee kogumine ja selle puhastamine tasemeni, mis võimaldaks selle tervisele ohutu keskkonda juhtimise ega põhjustaks negatiivseid keskkonnamõjusid.

Valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni hetkeolukorda ja arendamisettepanekuid käsitleb ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava. Hädemeeste vallas kehtib Hädemeeste valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018–2030. Vajalik on koostada uus, seaduse nõuetega kooskõlas olev ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava eelnõu.

3. Arengu eesmärgid ja visioon

3.1 Eesmärgid

- **Tegus elanikkond** – vallas on aktiivsed ja uuendusmeelsed ning oma valla hea käekäigu eest seisvad inimesed.
- **Elamuehitus:** Toetada ja soodustada uute elamupiirkondade arendamist. Eesmärgiks võiks olla erinevatele elanike rühmadele sobilike elamispindade pakkumine, sealhulgas nii peredele, noortele kui ka eakatele.
- **Kommunikatsioonid ja teed:** Arendada välja kaasaegne infrastruktuur, mis hõlmab head juurdepääsu teid, vee- ja kanalisatsioonisüsteeme, internetiühendust ning muid olulisi teenuseid.
- **Ettevõtluse toetus:** Luua soodne keskkond ettevõtete arendamiseks, pakkudes näiteks toetusi, maksusoodustusi või muud liiki tuge. Julgustada kohalikke ja välisinvestoreid alustama või laiendama oma tegevust vallas.
- **Tööhõivevõimalused:** Arendada välja programmid, mis toetavad töökohtade loomist ja aitavad inimestel leida tööd kohapeal, vähendades vajadust pendelrände järele.
- **Haridusasutused:** Investeerida kohalike haridusasutuste (lasteaiad, koolid) arendamisse ja moderniseerimisse. Luua atraktiivseid haridusprogramme, mis võiksid meelitada noori peresid valda elama asuma.
- **Tervishoid:** Tagada kvaliteetsed tervishoiuteenused, sealhulgas perearstiteenus ja muud esmatasandi tervishoiuteenused, et suurendada elanike turvatunnet ja elukvaliteeti.
- **Rohealad:** Arendada välja rohealad, pargid, mänguväljakud, et muuta vald atraktiivseks elukeskkonnaks, kus pered saaksid meeldivalt aega veeta.
- **Kultuuri- ja spordisündmused:** Toetada kohaliku kultuuri- ja spordielu arendamist, korraldades üritusi ja pakkudes mitmekesiseid vaba aja veetmise võimalusi.
- **Kogukonnaalgatused:** Julgustada kogukonnaalgatusi ja kohalike elanike aktiivset osalust valla elus. See aitab suurendada kuuluvustunnet ja pühendumist piirkonnale.
- **Kultuuripärandi säilitamine:** Rõhutada kohaliku kultuuripärandi ja ajaloolise tausta tähtsust. Korraldada projekte ja üritusi, mis väärtustavad kohalikku ajalugu ja identiteeti, suurendades seeläbi elanike sidet piirkonnaga.
- **Mainekujundus:** Välja töötada strateegia Häädemeeste valla maine kujundamiseks, kui atraktiivse elukeskkonnaga piirkond. Luues turunduskampaaniaid, mis rõhutavad piirkonna eeliseid ja kutsuvad uusi elanikke siia kolima

3.2 Visioon

Häädemeeste vald on kasvava elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

3.3 Tunnuslause

Tunnuslause peab andma edasi Häädemeeste valla olemust – meie inimesed, loodus, ajalugu ja väärtused. Tunnuslause selgitatakse välja vallaelanike hääletuse teel.

3.4 Arengumudel

Arendusvaldkonnad

- Haridus ja noorsootöö
- Loodus - ja elukeskkond
- Ettevõtlus ja arendustegevus
- Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid
- Kultuur, sport ja vaba aeg
- Turvalisus
- Haldussuutlikkus ja koostöö

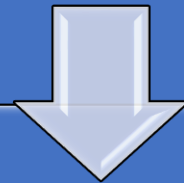

Väärtused

- Nutikus
- Hea maine
- Kaasamine
- Säästlikkus

Tegus elanik
Elukeskkonna väärtustamine
Ettevõtlikkus

Häädemeeste vald on kasvava elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

4. Haridus- ja noorsootöö

4.1 Ülevaade olukorrast

Haridusvaldkond

Tabel 4. Vähemalt 15 aastaste struktuur haridustaseme järgi Hädemeeste vallas aastatel 2020-2024

Haridustase	2020	2021	2022	2023	2024
Põhiharidus või madalam	1149	1081	1023	1031	1019
Keskharidus või kutseharidus keskhariduse baasil	1921	1861	1861	1898	1944
Kõrgharidus või keskeriharidus keskhariduse baasil	902	907	918	969	1017
Haridustase teadmata	126	100	86	38	36

Allikas: Statistikaamet

Vallal on kehtiv valdkondlik arengukava Hädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2023-2026, milles on detailsemalt välja toodud kirjeldatud valdkonna arengusuundumused, samuti sisaldab nimetatud dokument haridus- ja noorsootöö valdkondade eesmärgi ja mõõdikud.

Visiooni kohaselt saab Hädemeeste vallast iga laps ja noor kvaliteetse eluks vajaliku ettevalmistuse. Siin töötavad motiveeritud, oma tööd südamega tegevad õpetajad ja tugispetsialistid. Õpikeskkond on turvaline ja vastab igas haridusasutuses tänapäevasele käsitlusele. Haridusvõrk võtab arvesse elanike arvu, paiknemist ja igapäevaseid liikumismustreid.

Hädemeeste vald pakub kvaliteetset alus- ja üldharidusteenust. Kvaliteeti haridusteenuse pakkumisel aitab tagada olemasolev materiaaltehniline baas õpikeskkondade näol, head erialaspetsialistid ning lapsest lähtuv õpikäsitlus.

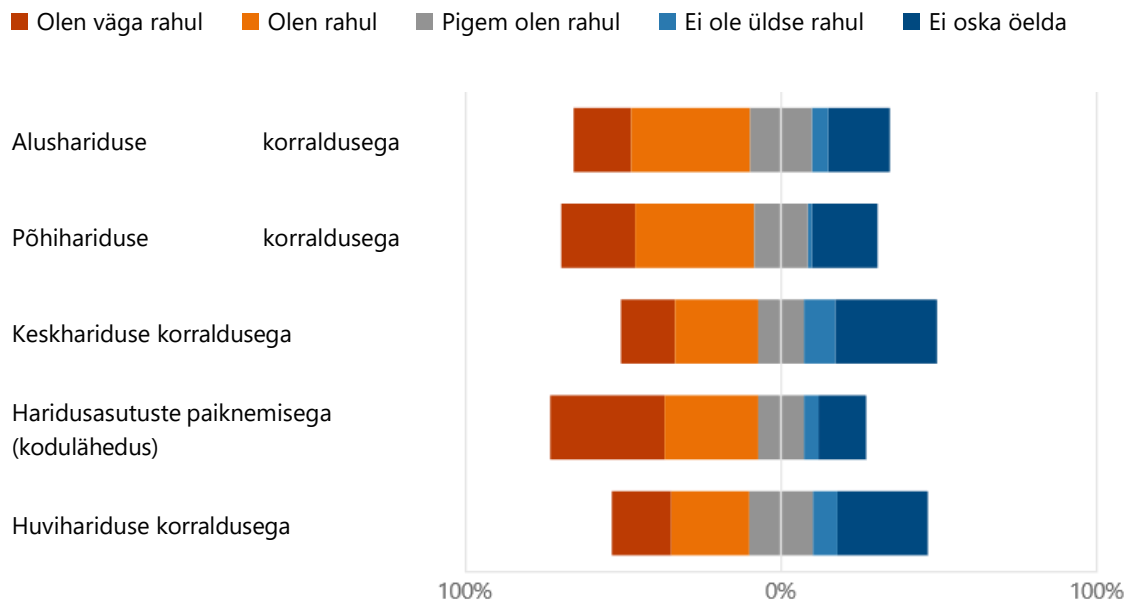
Üldhariduskoolidel ja lasteaedadel on vallavalitsuse poolt kinnitatud arengukavad, milles kirjeldatakse asutuste arenguvajadusi ja -võimalusi.

Hädemeeste vallas tegutseb 8 haridusasutust (Hädemeeste Keskkool, Uulu Põhikool, Metsapoole Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Uulu Lasteaed, Hädemeeste Lasteaed, Kabli Lasteaed, Hädemeeste Muusikakool).

Elanikud on hariduse korraldusega Hädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu alusharidusega (väga rahul 18,2% ja rahul 37,7%), põhiharidusega (väga rahul 23,4% ja rahul 37,7%) ja keskharidusega (väga rahul 17,1% ja rahul 26,3%).

Tabel 5. Rahulolu Haridus ja noorsootööga Häädemeeste vallas

Noorsootöö

Noorte sobitumine keskkonda on ühiskonna jätkusuutlikkuse üks võtmeküsimusi. Noori vanuses 7-26 oli vallas seisuga 01.01.2023 776 ehk 15,3 % valla rahvastikust. See on kõige eriilmelisem vanusegrupp. Nende arenguks tuleb teha väga kaalukaid otsuseid lühikese aja jooksul.

Uued osalusvormid ja harjumused, mitteosalejate arvamuse teadasaamine, tõrjutute kaasamine, sotsiaalsete pädevuste omandamine, aktiivse ja loova hoiaku kujundamine ja ande toetamine on väga keerukas ja kulusid nõudev protsess.

Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuse hoones asub Tahkuranna Avatud Noortekeskus, Võistes asuvas külakeskuses Tahku Tare Võiste noortetuba, Häädemeeste Huvikeskuse juures tegutseb Häädemeeste noortetuba. Samuti teevad võimaluste piires noorsootööd kultuuriasutused. Tegutsevad noorte isetegevus- ja huviringid.

Elanikud olid huvihariduse korraldusega väga rahul 18,8 % ja rahul 24,7 %.

4.2 Haridusvaldkonna ja noorsootöö kitsaskohad

- Uulu Põhikooli ruumipuudus
- õpilaste arvu vähenemine valla lõunapoolses osas
- tugispetsialistide kasvav vajadus haridusasutustes
- kvalifitseeritud tööjõu leidmine haridusasutustesse
- hariduse vähene seotus ettevõtlusega
- üldhariduse integreerimine huviharidusega
- noorsootöö info liigub peamiselt koolides, väljaspool seda on lünklik
- noori ei kaasata piisavalt otsustusprotsessidesse
- noorteühingute vähesus
- noorsootöö valdkonna struktuur vajab ümberkorraldamist
- kvaliteetsete ja mitmekesiste väliala võimaluste puudumine noorte annete arendamiseks
- noorsootöö valdkonnas noorsootöötajate pidev vahetumine
- noorsootöö ametikohtade vähesus

4.3 Haridusvaldkonna ja noorsootöö arengueesmärgid

Arengueesmärgid

Haridus on kodulähedaselt kättesaadav, kvaliteetne ja vastab ühiskonna vajadustele. Alus-, põhi- ja keskhariduse valdkonnas töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud õpetajad. Tagatud on kestliku gümnaasiumihariduse andmine Häädemeeste Keskkoolis. Noorsootöötajadena töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud noorsootöötajad. Õpi- ja kasvukeskkond on igas asutuses kaasaegsele õpikäsitlusele vastav, lapsesõbralik, turvaline ning tema arengut igakülgset toetav. Häädemeeste valla haridusasutustes saavad lapsed individuaalsete vajaduste kohaseid tugiteenuseid.

Haridusasutused teevad omavahelist koostööd, tagades laste sujuva liikumise lasteaiast kooli ning haridusasutuste ja kooliastmete vahel; teevad koostööd parimate praktikate jagamisel, projekteerimiskondade moodustamisel ja tugiteenuste osutamisel.

Haridusasutuste ja lastevanemate vahel on koostöine kahepoolne side.

Ülesanded

Kõikidele valla elanike registris olevatele lastele on olemas võimalus alus-, põhi- ja keskhariduse omandamiseks kodulähedases lasteaia/koolis. Haridusasutustes on tagatud õppekava täitmiseks vajalik õppekeskkond. Hädameeste valla haridusasutustes omandatav haridus on konkurentsivõimeline.

Arenguperspektiiv on Uulu Põhikooli kasvamine kahe paralleeliga põhikooliks. Seoses sellega vajab prioriteedina lahendamist Uulu Põhikooli ruumipuuduse küsimus. Eelarvestrateegia näeb ette Uulu Lasteaia uue maja ehituse – Uulu külas osalise Lillepõllu kinnistu Uulu lasteaia detailplaneeringuga edasilikumise ning uue lasteaiahoone püstitamise. Uulu Lasteaia kolimine uude hoonesse vabastab kinnisvara Uulu Põhikooli ruumiprogrammi kaasajastamiseks.

Hädameeste Keskkooli, Hädameeste Lasteaia ja Tahkuranna Lasteaed - algkooli hoonetes on vajalik läbi viia rekonstrueerimistöid (hoonete soojustamine, ventilatsioonisüsteemi ehitamine või kaasajastamine, küttesüsteemide ja valgustuse uuendamine) hoonete energiatõhususe tõstmiseks.

Noorsootöö tulemuslikuks korraldamiseks tuleb tagada nende jätkusuutlik tegevus valla suuremates keskustes. Hädameeste Lasteaia kasutuses olevad ruumid on osaliselt renoveeritud, uuendamist vajavad renoveerimata rühmaruumid, ventilatsiooni- ja küttesüsteemid ning piirdeaed. Lasteaia mänguväljak on uuendatud, sellega seoses on mänguväljaku võimalused muutunud mitmekesisemaks ja lapsesõbralikumaks.

Vastavalt vajadusele tuleb tagada õigusnormidele vastavad lasteaiakohad valla lastele.

Tagatud on võimalused laste ja noorte mitmekülgseks arenguks

Hädameeste Keskkooli staadion vajab rekonstrueerimist, samuti on vajalik skate-parkide (pump track, rula-, BMX ja rulluisuparkide) rajamine Uulu külla ja Võiste alevikku. Kuna suurt rõhku on pööratud spordivõimaluste parendamisele, on vajalik ka spordi propageerimine noorte hulgas.

Noorte huvi tõstmine kodukoha vastu läbi erinevate tegevusvõimaluste. Noortele on olemas mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused. Noored on aktiivsed ja kaasatud valla ettevõtmistesse. Noorte huvi tõstmine ettevõtluse vastu.

Noori innustatakse noorsootöö tegevustest osa võtma noortele lisategevuse võimaluste loomisega läbi erinevate projektide, laagrite ja tegevuste. Tahkuranna Avatud Noortekeskuse ja Hädameeste noortetoa olemasolevate ruumide laiendamine ning noortetoa rajamine Treimanis ja Kablis. Noorte laiem kaasamine kultuuritöö korraldamisse. Ettevõtete külastamine, võimalusel tootmisprotsesside näitamine ja töökogemuse saamine. Noorte paremaks kaasamiseks ühiskonnaellu on loodud valla noortevolikogu. Oluline tutvustada lastele ja noortele koduvalla ajalugu ja kohalikke väärtusi.

Tagada valla elanikele mitmekülgsed võimalused elukestvas õppes osalemiseks.

Haridusasutustel läbi individuaalse lähenemise õppijasse hoida minimaalsena koolist väljalangemine. Jätkata lastevanematele suunatud koolitustegevusi. Läbi valla erinevate meediakanalite vahendada infot erinevate õppimis- ja arendusvõimaluste kohta erinevatele sihtgruppidele, murda müüti, et õppimine toimub vaid koolipingis. Vaba aja tegevusi pakkuvatel vallavalitsuse hallatavatel asutustel oma tegevuste planeerimisel mõelda ka sihtrühmapõhiselt enesearendavaid tegevusi (koolitused,

käeline tegevus, huvitegevus, temaatilised vestlusringid jms). Madala haridustasemega noored kaasata ühistegevustesse, et tõsta nende motivatsiooni ennast arendada ja seeläbi panustada ühiskonda. Julgustada inimesi ümber õppima ning uusi erialasid omandama. Selleks teha koostööd Töötukassaga.

Tabel 6. Tegevuskava haridus ja noorsootöö arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevus	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Häädemeeste lasteaia hoone energiatõhususe parandamine	2025-2026	KOV, F
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolihoone energiatõhususe parandamine	vastavalt võimalustele	KOV, F
Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine	2027-2028	KOV, F
Uulu lasteaia hoone ehitamine (detailplaneeringu koostamine, projekteerimine, ehitus) Lillepõllu kinnistule	2024-2027	KOV, F
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia hoone energiatõhususe parandamine ja renoveerimine	vastavalt võimalustele	KOV, F
Häädemeeste Keskkooli hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimine (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasoleva söögisaali aulaks ehitamine)	2026	KOV, F
Kestliku gümnaasiumihariduse tagamine Häädemeeste Keskkoolis	järjepidevalt	KOV
Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine valla liikumisharrastuse keskuseks I etapp	2028	KOV, F
Õuesõppeklasside loomine haridusasutuste juurde	järjepidevalt	KOV, F
Kaasaegsete õppevahendite soetamine õpilaste ja õpetajate digipädevuste tõstmiseks	järjepidevalt	KOV, F
Õpilastele kutseõppevõimaluste, kohaliku ettevõtluse ja koduloo tutvustamine	järjepidevalt	KOV, ettevõtjad
Hariduslike tugiteenuste arendamine	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Skate-pargi rajamine Uulu külla, Võiste alevikku (pump track, rula-, BMX ja rulluisupark)	vastavalt võimalustele	KOV, F
Tahkuranna Avatud Noortekeskuse, külakeskuse Tahku Tare noorteruumide ja Häädemeeste noortetoa laiendamine	vastavalt võimalustele	KOV
Koostöövõrgustike arendamine koolide, lasteaedade, noortekeskuste, ettevõtjate, politsei, vallavalitsusega	järjepidevalt	KOV, MTÜ, ametkonnad
Noortele lisategevuse võimaluste loomine (osalemine erinevates projektides, laagrites jm)	järjepidevalt	KOV, F
Tööealiste elanike kvalifikatsiooni ja oskuste parendamine, elukestev õpe läbi täiendus- ja tasemekoolituste	järjepidevalt	MTÜ-d

5. Loodus- ja elukeskkond

5.1 Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vald on huvipakkuv eelkõige oma loodusliku mitmekesisusega – mererand, männimetsaga kaetud liivaluited, rannaniidud ja rabad. Maavaradest leidub savi, turvast, kruusa, liiva, ravimuda, mineraalvett.

Häädemeeste valla pindalast moodustavad suure osa erinevad kaitsealad, kokku ca 27 236 ha ehk ca 55%. Vallas on 23 rahvusvahelise tähtsusega kaitseala, millest 19 on Natura kaitseala, 3 Ramsari kaitseala ja 1 Helcom kaitseala. Häädemeeste valda piirab merepoolsest küljest Liivi laht, rannajoont on vallas ca 60 km. Vallas asuvad Pärnu maastikukaitseala (517 ha), Uulu-Võiste maastikukaitseala (687 ha), Luitemaa looduskaitseala (11300 ha), Kabli looduskaitseala (737 ha), Kivikupitsa maastikukaitseala (135 ha), Laiksaare looduskaitseala (400 ha), Nigula looduskaitseala (6430 ha), Sookuninga looduskaitseala (5900 ha) ja Laulaste looduskaitseala (1065 ha). Loomisel on Nepste looduskaitseala (894,8 ha), mis ühendab Laiksaare looduskaitseala, Laiksaare männiku ja Nepste hoiuala. Häädemeeste vallas on üks looduskaitsealune park - Uulu mõisapark (3,6 ha).

Häädemeeste vallas on nii loodusturismi objekte kui puhkealasid. Loodusturismi objektidel on oluline tutvustada loodusväärtusi ning propageerida keskkonnahoidlikke eluviise läbi vastava taristu rajamise. Valla puhkealad on suure kasutukoormusega, neid kasutavad kohalikud, naaberomavalitsuste elanikud ja turistid. Valda iseloomustavate rannamännikute majandamine toimub neid väärtustades ja parimaid praktikaid rakendades, kogukond on otsustesse kaasatud.

Väärtustamaks valla elanike tööd oma koduümbruse korrastamisel ja kaunistamisel, viib vallavalitsus läbi igal aastal Kauni kodu konkursi.

Hulgaliselt loodusega seotud objekte nagu looduskeskus, looduseõpperajad ja puhkekohad on Häädemeeste valla territooriumile rajanud Riigimetsa Majandamise Keskus.

Romantiline Rannatee (www.rannatee.ee) on turismialase koostöövõrgustiku kaubamärk, mis ühendab Romantilise Rannatee sümboolikat, väärtusi ja sõnumeid kandvaid turismi- ja teenindusettevõtteid, kultuuri-, ajaloo- ning loodusväärtusi ja sündmusi, mis jäävad Pärnu Lahe Partnerluskogu tegevuspiirkonda ning hõlmavad Pärnumaa rannikuala, kulgedes mööda 240 km pikkust rannajoont.

Luitemännikud on kohalike jaoks olulised metsad, mis on osa piirkonna kultuurilisest ja looduslikust pärandist ning omavad suurt ökoloogilist ja majanduslikku väärtust. Kohalikud kogukonnad kasutavad neid alasid sageli vaba aja veetmiseks, loodusvaatluseks ning koriluseks. Luitemännikud pakuvad rannikul asuvatele elamutele olulist kaitset meretuulte ja tormide eest.

Luitemännikud on Häädemeeste kohalikele elanikele väga olulised ja kannavad valla identiteeti mistõttu peetakse vajalikuks nende metsade kaitsmist.

Seetõttu on eriti oluline, et nende metsade majandamine oleks hoolikas ja tasakaalustatud, et säilitada nende looduskaitsealine ja sotsiaalne väärtus ka tulevikus.

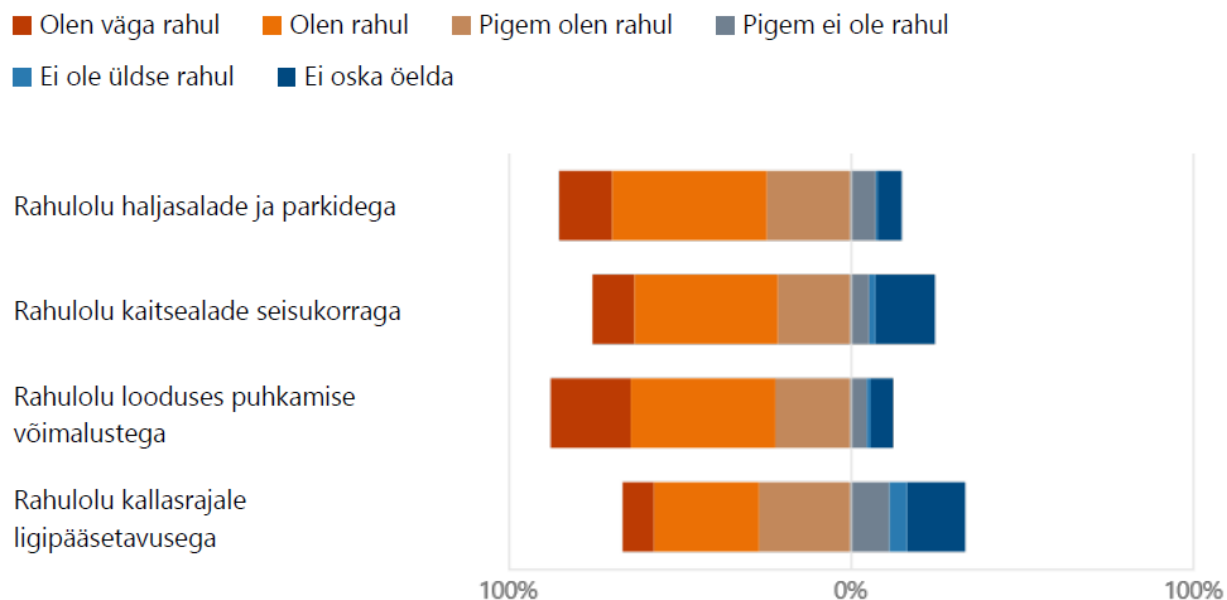
Valla elukeskkonda mõjutab oluliselt suurte taristuobjektide rajamine. Rail Balticu ja Via Baltica rajamine on kaasa toonud surve maavara kaevandamiseks, mis põhjustab ulatuslikke muutusi piirkonna maastikus ja rohevõrgustikus. Enim on kaevandamissurve mõjutatud Võiste alevik ning Nepste, Urissaare ja Massiaru külad. Nende asulate elanikud on väljendanud ka muret karjäärade rajamisest põhjustatud mõjust elutingimustele. Häädemeeste valla eesmärk on maavarade kasutamisel lähtuda jätkusuutliku kasutuse põhimõttest ja säilitada väärtuslik elukeskkond ka tulevastele põlvetele.

Häädemeeste vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, mille raames on võimalik ära anda 11 eri liiki jäätmeid. Lisaks korraldatud jäätmeveole toetame ka ohtlike jäätmete, sh asbesti sisaldavate ehitusmaterjalide liigiti kogumist ja jäätmekäitlejale üleandmist. Valla eesmärk on vähendada jäätmeteket ja suurendada jäätmete ringlusesse võtmist. Häädemeeste vald teeb jäätmehoolduse kavandamisel koostööd teiste omavalitsustega läbi MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus.

Häädemeeste vald on mõjutatud ka kliimamuutustest. Koostöös teiste Pärnumaa omavalitsustega on koostatud kliimakava ja lisaks elu- ja looduskeskkonna väärtustamisele peame seadma omavalitsusele ka kliimaeesmärgid.

Elanikud on looduskeskkonnaga Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu haljasalade ja parkidega (väga rahul 15,5% ja rahul 45,2 %), kaitsealade seisukorraga (väga rahul 12,3% ja rahul 41,9%), looduses puhkamise võimalustega (väga rahul 23,4% ja rahul 42,2%) ja kallasrajale ligipääsetavust (väga rahul 9,2% ja rahul 30,7%).

Tabel 7. Rahulolu looduskeskkonnaga Häädemeeste vallas

5.2 Loodus- ja elukeskkonna kitsaskohad

- väärtuslike metsade raied kodulähedastes metsades
- vähene juurdepääs ranna-aladele
- valla rannaalad ja supluskohad vajavad arendamist ja korrastamist
- müra maanteede ja tööstusalade lähedastes piirkondades
- karjäärade rajamisest põhjustatud mõjud looduskeskkonnale ja inimeste elutingimustele
- teed ja tänavad kohati väga amortiseerunud ning nende ehitus ja remont on kulukas
- elamispindade vähesus
- pargid ja mälestised vajavad investeringuid
- puhke- ja pargialade vähesus asulates

5.3 Loodus- ja elukeskkonna arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste vald on kaunis ja rikkumatu, puhas, mitmekesine ja hooldatud, loodusressursse kasutatakse säästlikult ja heaperemehelikult. Häädemeeste vald hoiab ja väärtustab piirkonna luitemännikuid.

Looduskeskkond on hoitud ja elukeskkond heakorrastatud ning toimub jäätmete liigiti kogumine.

Hea koostöö Keskkonnaameti ja Riigimetsa Majandamise Keskusega.

Üldise heakorra tagamiseks on valla avalikud haljasalad hooldatud, võimaluse korral avalikke haljasalasid laiendatakse. Üldkasutatavad objektid on varustatud pinkide ja WC-dega. Jäätmemajandus on korrastatud ja kaasajastatud. Jäätmete kogumine avalikus ruumis on kooskõlas valla jäätmehoolduseeskirja, heakorraeeskirjaga ja valla eesmärkidega jäätmete liigiti kogumisel. Heakorrastatud kinnistute omanikud on tunnustatud.

Looduskeskkonda kasutatakse säästlikult. Planeerimistegevuses arvestatakse piirkondlikke eripärasid.

Ülesanded

Valla puhkekohti hooldatakse ja arendatakse, toimib loodussäästlik ja kogukonnaga arvestav metsaalade majandamine.

Valla avalikke haljasalasid ja pargialasid hoitakse korras. Häädemeeste alevikus laiendatakse võimalusel kortermajade, lasteaia ja Eakate kodu vahelist haljasala ja sellest kujundatakse puhkeala. Uulu pargiala hooldatakse ja arendatakse.

Vana-Ikla piiripunkt ehitatakse välja ja heakorrastatakse avalikuks puhkekohaks. Avalikesse kohtadesse, sh kalmistutele paigaldatakse pingid, WC-d.

Avalikele aladele paigaldatakse prügikastid.

K.Pätsi ausammas hoitakse korras ja eksponeeritakse väärilt ning väärtustatakse isamaalise kasvatusobjektina.

Mürauringute teostamine.

Koostatakse valla mürakaart ja tegevuskava eesmärgiga tagada elanikele head elutingimused.

Muuta valla veekogude rannad ja kaldad turvaliselt juurdepääsetavaks ja atraktiivseks.

Häädemeeste valla rannalad muudetakse juurdepääsetavateks ja atraktiivseteks neid korrastades, rajades juurdepääsuteed ja heakorrastades ujumiskohad.

Häädemeeste valla avalik- ja erasektor on vähendanud kasvuhoonegaaside heidet ja toetab taastuenergia arendamist.

Häädemeeste valla suurimad väljakutsed kliimamuutuste kontekstis on transiidiga kaasnev suur transpordiheide ja kliimamuutusega seotud üleujutusohuga alade ettevalmistamine. Kaardistatud on üleujutusohuga piirkonnad. Ulatuslikuma üleujutusohuga piirkond Häädemeeste vallas on Läänemere rannikuala Uulu külast kuni Kabli külani. Keskmise üleujutusohuga piirkond Häädemeeste vallas on Läänemere rannikuala Pärnu linnapiirist Uulu külani ja Kabli külast riigipiirini.

Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust. Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Vähendada kasvuhoonegaaside heidet 30% 2030. aastaks, aidates avalikul- ja erasektoril ning kodumajapidamistel minna üle puhtale energiale ja vähese süsinikuisaldusega kütuste kasutamisele. Toetada taastuenergia arendamist, kehtestades (eri)planeeringuid ja menetledes ladesalt taastuenergia arendusprojekte. Tõsta energiatõhusust hoonetes ja elukorralduses 20%, rakendades omavalitsuse haldusalas energiajuhtimissüsteeme ning korrastades elamufondi.

Täiustada liikuvussüsteeme nõnda, et väheneks fossiilsete transpordikütuste kasutamine.

Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust (30%).

Talletada süsinikku maakasutuslikult ja looduslikult, taastades looduslikkust maastikel ja märgaladel, toetades kestlikku metsandust ja võttes kasutusele kliimanetraalse maakasutuse planeerimisvahendeid.

Täiendada riskijuhtimist ja tõsta valmisolekut kliimariskideks.

Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Tabel 8. Tegevuskava loodus- ja elukeskkonna arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Vallale kuuluvate rannalade korrashoid	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Metsaalade hooldamine ja uute võimalike puude istutuskohade valik	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Jäätmete liigiti kogumise toetamine	järjepidevalt	KOV, KIK
Valla avalike alade korrashoid	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Jäätmejaamade rajamine (Häädemeeste ja Uulu)	vastavalt võimalustele	KOV, KIK

Kohalikele oluliste metsade majandamises kaasarákimine	järjepidevalt	KOV, RMK, MTÜ-d
Erinevad tegevused ja järelevalve, et loodust kasutataks heaperemehelikult (nt puhkealade juurde heakorda soosivate siltide paigaldamine)	järjepidevalt	KOV, RMK, MTÜ-d
Planeerimis- ja keskkonnategevused sobivate lahenduste ja alade väljaselgitamiseks	järjepidevalt	KOV
Tegevused erosioonikaitse korraldamiseks rannikulõigul Pärnu linna piirist Võisteni. Taotleda rannikuerosiooni kaitse investeeringute lisamist üleujutusosalade meetmesse	vastavalt võimalustele	KOV
Hoida planeeringutes ja ehitusmenetlustes eritähelepanu all üleujutusriskiga alasid Võiste alevikus ja Häädemeeste alevikus, samuti mujal valla rannikuvööndis.	järjepidevalt	KOV
Heakorrastatud külade ja kodude tunnustamine - Kauni kodu valimine	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine puhkekohaks	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Häädemeeste alevikus Pärnu mnt 36 kinnistu kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste suveaia (Suurküla tn 2) kujunduskonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu pargi kinnistu ja Pargi tee 1 haljasala kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Mürauurinud	järjepidevalt	KOV, F, Transpordiamet
Väljendada Häädemeeste valla seisukohti volikogu otsustena meretuuleparkide, maismaaühenduste ja võimalike tööstusalade arenduste ja planeeringute küsimustes. Kaasata otsuste ettevalmistamisse sisu- ja juriidilisi eksperte. Täpsustada kaasatust menetlustesse ning informeerimiste ja kooskõlastuste õiguslikke kaalu.	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Arvestades tuuleparkide, Rail Balticu rajamise ja Via Balticu arendamise käigus tekitatavat olulist kliima- ja keskkonnakahju, laiendada kohaliku kasu instrumente, et hüvitada häiringud ja vallas täiendavalt tekkiv kliimakahju kohalikule omavalitsusele ja valla elanikele.	järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Taotleda tuuleparkide ja kaasnevate trasside rajamise kompensatsiooniks roheelektrit nii kohalikule omavalitsusele kui mõjutatud elektritarbijatele (tasuta tingimustes).	järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Avalike alade laiendamine	vastavalt võimalustele	KOV
Kergliiklustee pikendamine Jõulumäe spordikeskuse	vastavalt võimalustele	KOV, F
Ohutute tingimuste loomine jalgrattaliikluseks vanal Rannametsa-Ikla maanteel	vastavalt võimalustele	KOV, F
Kergliiklusteede rajamine kohalikku raudteepeatusesse	vastavalt võimalustele	KOV, F
Uulu kergliiklustunneli rajamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Bussipeatuste valgustamine ja vajadusel parklakohtade rajamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad

Tabel 9. Mõõdikud ja soovitatav tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Avalikud rannaalad on heakorrastatud ja ligipääsetavad	Avaliku supluskohana lisandub Reiu rand (rand vastab sotsiaalministri 03.10.2019 määruses nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ toodud nõuetele)
Kohalik omavalitsus panustab jäätmehooldusesse	Vallas on 2 jäätmejaama elanikelt eri jäätmeliikide kogumiseks.
Kohalik omavalitsus panustab liigiti kogumisse	Valla territooriumil on korraldatud jäätmeveo raames võimalik ära anda vähemalt 7 eri liiki jäätmeid.
Inimesed on keskkonnateadlikud	Puhtam keskkond
Toimiv järelevalve	Rikkumiste arvu vähenemine
Haljasalad on heakorrastatud	Valla haljasalad on visuaalselt korras
Viitade olemasolu	On olemas viidad erinevatele objektidele, rannaaladele
Avalikel aladel hoolduslepingutega kaetus	Hoolduslepingud on sõlmitud katkematult
Tunnustamispõhimõtted on välja töötatud ja ellu rakendatud	Kaunis kodu konkurss
Info loodus-, ajaloo- ja kultuuriväärtuste kohta on kättesaadav	Infotahvlid on erinevates valla piirkondades

6. Ettevõtlus- ja arendustegevus

6.1 Ülevaade olukorrast

Ettevõtluse ruumilise arengu kavandamise osas on Häädemeeste vald ette näinud neli suuremat tootmispiirkonda Tahkuranna piirkonnas. Uulu keskuse osa vajab lõpuni arendamist. Teine paikneb Võiste endise karusloomafarmi piirkonnas, kolmas Võiste endise töökoja piirkonnas. Reiu külas piirdub tootmismaa AS Tarriks saeveskiga, küll on üldplaneeringuga ette nähtud sealse ala laienemine.

Häädemeeste piirkonnas on kehtiva üldplaneeringu järgi määratletud tootmisalad eelkõige Häädemeeste alevikus ja Arumetsa külas, samuti Treimani külas, sh sadama piirkonnas. Arumetsa külas asuv Leca OÜ avardab kohalike võimalusi töötada rahvusvaheliselt tunnustatud ettevõttes. Uute töökohtade loomine on seotud täiendavate investeeringutega infrastruktuuri, mis meelitaksid valda uusi ettevõtteid, kes looksid uusi töökohti.

Täna on tööstusalade väljaarendamise peamiseks takistuseks puuduv ühisveevärk, -kanalisatsioon, ühendusteed, küte, sidekaablid. Tööstusaladel peab olema esmane valmisolek võimalike investorite tulekuks.

Via Baltica laiendamine ja Rail Baltica kohalik peatus Häädemeeste vallas avardab rohkelt võimalusi ettevõtjatele ja inimestele.

Häädemeestel elades võib veebi vahendusel töötada või õppida ka mujal, seda soosib eelkõige rahulik, looduslähedane ja turvaline elukeskkond, hea transpordiühendus keskustega, aga ka heatasemeline internetiühendus. Eelnimetatu annab eelkõige võimaluse paindlike töötingimustega haritlastele – näiteks projekteerijad, teadlased, loometöötajad jt, kes võivad elada Häädemeeste vallas kas aastaringselt või sesoonselt. Kaugtöökontori teenust pakub Treimani Rahvamaja.

Häädemeeste eelisteks on Eesti turismimagneeti ja suvepealinna Pärnu lähedus, meri ja mererand ning suurepärase logistiline asend rahvusvahelise auto- ja rattaturismi marsruudi Via Baltica ääres. Kõrge männimetsaga kaetud rannaluidete vöönd, millest mere poole jäävad liivarannad, on puhkajate seas populaarsed piirkonnad (Kabli, Lemme ja Treimani rannad). Suurima potentsiaaliga on loodus-, matka- ja rannaturismi arendamine, samuti spordi- ja kultuurilaagrite korraldamine. Häädemeeste Suurküla rand on parim paik surfaritele nii suvel kui talvel.

Valla olulisemad turismiteenusepakkujad on Lottemaa, Pärnu Bay Golf Links, Jõulumäe tervisespordikeskus, RMK, Lepanina hotell.

Vallas on neli peamist infopunkti turistidele – Häädemeeste muuseum, Kabli rand, Treimani infopunkt ja külakeskus Tahku Tare Võistes.

Häädemeeste valda läbib ka RMK matkarada ning Euroopa kaugmatkarada E9 (European Long Distance Path E9). Selle projekti raames on märgistatud matkarajad ning saanud täiendust valla rannaalad. Reiu randa on rajatud neli puhkekohta koos kahe lõkkeaseme ja tualetiga ning infotahvel; Treimani rahvamaja juurde on paigaldatud puhkekoht ja infotahvel, Häädemeestele ja Iklasse

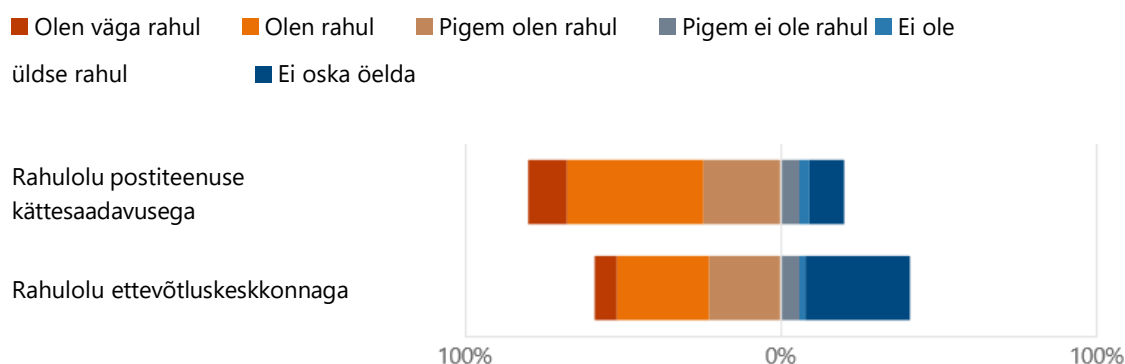
infotahvel. Romantilise Rannatee infostendid on paigaldatud Hädemeestel, Kabli rannas ja Ikla piiripunktis.

Vallas tegutseb ligikaudu 31 majutusettevõtet, kes pakuvad ka erinevaid aktiivse puhkuse võimalusi. Olulised piirkonna maine loojad ja turistide meelitajad on ka piirkonna festivalid jm sündmused: Kabli Päikeseloojangu festival, Tahkuranna suvefestival, Uulu Lamba Vest, Hädemeeste Hää Potulogadi laat, Pärnumaa Vanatehnikapäev, surfilaagrid.

Toimuvad regulaarsed infopäevad ja kohtumised ettevõtjatega, kaks korda aastas Hädemeeste Ettevõtjate Inspiratsioonipäev (HEI!). Ettevõtjate andmed on kodulehel kättesaadavad, on loodud ettevõtjate list, mida pidevalt ajakohastatakse.

Elanikud on ettevõtluskeskkonnaga Hädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu (väga rahul 7,1% ja rahul 29,2%).

Tabel 10. Rahulolu ettevõtlus- ja arendustegevusega Hädemeeste vallas

6.2 Ettevõtlus ja arendustegevuse kitsaskohad

- töökohtade vähesus
- mujal tööl käimine on elanikele kulukas
- motivatsiooni puudumine
- rahaliste võimaluste piiratus enda koolitamiseks
- madal palgatase võrreldes Pärnuga ja teiste suuremate linnadega
- vabade maade, investeerimisobjektide vähesus
- ebakõla tööjõu kvalifikatsiooni ja tööandjate nõudmiste vahel
- kvalifitseeritud ja motiveeritud tööjõu vähesus, aga ka äriideede ja ettevõtlikkuse puudus
- kiire internetivõrgu puudumine

6.3 Ettevõtlus- ja arendustegevuse arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Piirkondlik ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamine ja soodustamine - toimivad senised ja uued väikeettevõtted. Toimib koostöö vallaga. Noorte ettevõtluse soodustamine.

Välja on kujundatud kaasaegne infrastruktuur, sh aastaringsest kasutatav teedevõrk. Valla vee- ja kanalisatsiooniobjektid on ehitatud ja rendatud vastavalt ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavale. Toimib vajadusi rahuldav ühistransport. Tiheasustusaladel on välja rendatud energiasäästlik tänavavalgustus, bussipeatused on varjualusega ja valgustatud. Populariseeritud on säästvad liikumisviisid - jalgrattateed ja liikumisrajad. Hajaasustusega piirkondades elavate peredele on tagatud head elutingimused, mislähbi on tagatud elanike arvu püsimine ja kasv neis piirkondades. Häädemeeste vallas on lairibavõrgu teenus välja rendatud.

Ülesanded

Luua võimalusi ettevõtlusega alustamiseks/parandamiseks. Ettevõtjad teevad koostööd äri võimaluste laiendamiseks.

Kaasaegne infrastruktuur loob tingimused konkurentsivõimelisemaks ettevõtluskeskkonnaks. Tehniline infrastruktuur peab vastama kaasaja nõuetele ning elanike ja ettevõtjate vajadusele.

Ettevõtlusega alustamist soodustatakse kõikides piirkondades. Samuti on oluline valla väikesadamate ja rannakalanduse arengu toetamine, mis annavad tööd kohalikele ja aitavad kaasa traditsiooniliste tegevusvaldkondade elujõulisusele.

Omavalitsus loob tingimused (läbi planeerimise jms kasutada olevate vahendite) ettevõtluse edasiseks arenguks. Häädemeeste vallas on loodud tingimused väikeettevõtluse arenguks. Tegutsevad senised väikese- ja keskmise suurusega ettevõtted. Noorte ettevõtluse soodustamine, motiveerimine.

Loodusressursside tõhus kasutus - luua turismitegevuseks soodsad võimalused, korrastades üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad. Puhketeenused on mitmekesised ja vastavad külastajate ootustele. Ettevõtjad osalevad aktiivselt Romantilise Rannatee koostöövõrgustikus.

Ehitatakse ja varustatakse infrastruktuuriga aktiivse puhkuse keskused, supelrannad ja muud turismi- ja puhkealad. Muudetakse nimetatud alad lihtsasti kättesaadavaks paigutades informeerivad skeemid, viidad ja teadetetahvlid turistide vajadusi silmas pidades. Trükitakse ja levitatakse valda tutvustavaid kaarte ja infovoldikuid. Rendatakse loodus-, matka- ja ATV ning muid radasid koostöös naaberomavalitsustega. Eesti-Läti matkateede väljaarendamise ühisprojekti raames on rajatud ranniku matkarada, mille kasutamist soodustatakse. Toetatakse täismõõdus golfiväljaku ja sellega kaasneva infrastruktuuri arendamist ja ehitamist. Lottemaa vahetus läheduses paiknev populaarne Reiu rand on korrastatud (sh heakord ning liivarand). Rendatakse avalike ranna-alasid ja neile ligipääse. Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad on seotud piirkonna ühise kaubamärgiga Romantiline Rannatee ja märgistatud Romantilise Rannatee logoga. Osalemine Romantilise Rannatee ühistegevustes ja Romantilise Rannatee strateegiliste eesmärkide täitmisel. Kasutatakse erinevaid võimalusi fondidest kaasrahastuste saamiseks valla elukeskkonna parendamisel.

Tagada arendustegevuseks vajalike strateegiliste dokumentide olemasolu

On koostatud arendustegevuseks vajalikud strateegilised dokumendid, mis on aluseks fondidest rahastuste taotlemisel.

Veevärgi ja kanalisatsiooni arendamine nii tihe- kui hajaasustuses on üheks oluliseks aspektiks elukeskkonna kvaliteedi tagamisel ja keskkonnahoidlikul toimimisel. Vee- ja kanalisatsiooni objekte ehitatakse ja renoveeritakse vastavalt ÜVK arendamise kavale ja tehnoloogilistele projektidele.

Hajaasustuse programmi jätkumine, mille kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevõrk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme.

Kiire interneti jõudmine igasse majapidamisse ja ligipääs elektrienergiale on oluline kogu valla territooriumil. Oluline on arendada tiheasustuses välja kaasaegne energiasäästlik tänavavalgustus, valgustada bussijaamad ning tagada liiklejate turvalisus.

Väga oluline on elanike ja külaliste turvalisuse tagamine ja erinevatele teenustele mugava ligipääsu loomine. Prioriteediks on lahendada ohtlikud olukorrad liikluses. Eriti liiklusohhtlikud kohad on Via Baltica teelõikudel Uulu küla ja Arumetsa küla piires. Uulu lõigu vahetus läheduses asub koolimaja ning õpilased on sunnitud mitu korda päevas ületama äärmiselt intensiivse liiklusvooga maanteed. Samuti on oluline jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine. Kergliiklusteed on vajalikud kohalikele elanikele turvaliseks liiklemiseks valla erinevate asulate ja naabruskonna asulate vahel, samuti on teed olulised piirkonna terviseportlastele ja turistidele. Tähtsal kohal on Pärnust kulgeva kergliiklustee kaudu juurdepääs Jõulumäele. Pikemas perspektiivis on vajalik kergliiklustee ehitamine kogu Pärnu-Ikla maantee äärde lõikude kaupa.

Jälgida tuleb elanike vajadusi, millest tulenevalt optimeeritakse koostöös PÜTK-iga liinivõrku. Bussipeatustesse paigaldatakse valgustatud bussiootepaviljonid, mis teeb ühistranspordi kasutamise mugavamaks.

Tõsta energiatõhusust

Energiatõhusust saab tõsta kõigil objektidel. Energiatõhususe tõstmise eesmärgiks on vähendada küttekulusid ning soojakadusid. Valla prioriteetne eesmärk on muuta energiasäästlikumaks valla koolid ja lasteasutused ning seejärel ka teised valla hooned. Energiatõhususe tõstmiseks on alustatud valla hoonete rekonstrueerimist energiasäästlikumaks.

Toimiv koostöö ettevõtjatega

Sisulise koostöö pidev arendamine, regulaarse infovahetuse jätkamine ja tõhustamine.

Tabel 11. Tegevuskava ettevõtlus ja arendustegevuse arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja
Häädemeeste, Võiste, Kabli, Treimani, Ikla ja Massiaru ettevõtlusalade arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, ettevõtjad, F, MTÜ-d
Vallale kuuluvate kinnistute arendamine või võõrandamine (kinnistu olulisus omavalitsuse ülesannete täitmiseks)	Järjepidevalt	KOV

Mustkatete rajamine	2025	KOV, ametkonnad
Loomade varjupaik (osalemine POL ühisprojektis)	Järjepidevalt	KOV, POL, F
Alustavate väikeettevõtjate toetamine tegevuskeskkonna loomisega (kiire ja koostöövalmis asjaajamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ettevõtjad
Kaugtöökontori võimaluste loomine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, ettevõtjad
Väikesadamate arendamine ja arendamise toetamine (Võiste, Jaagupi, Treimani, Rannametsa, Forelli)	Järjepidevalt	KOV, F, erasektor
Häädemeeste lasteaia ja hooldekodu lähiümbruse kujundamine avalikuks pargialaks (Lasteaia tn 5)	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Häädemeeste aleviku kujundusprojekti koostamine ja elluviimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Kergliiklustee Häädemeeste alevikust Häädemeeste tee peatuseni	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad siduda piirkonna ühise kaubamärgiga "Romantiline Rannatee" ja märgistada RR logoga.	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Pruulikoja rajamine Romantilisele Rannateele	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Kalakohviku ja majutushoone rajamine Võistes	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Ajaloolise purjelaevanduskeskuse väljaehitamine koos rannaala arendamisega (promenaadi uuendamine) Kablis	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Lottemaa teemapargi arendamise toetamine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Majutusvõimaluste pakkumine Romantilisel Rannateel	Järjepidevalt	MTÜ-d, F
Jahiturismi arendamine k.a jahimaja ehitamine	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Treimani Rahvamaja renoveerimine (hoone soojustus, majutuskohad teisele korrusele köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, MTÜ-d, F
Teeninduskeskuse (pesumaja, juuksur, iluteenindus, massaaž) rajamine Võiste piirkonda	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Uulu muuli, selle ümbruse ja nn Roosiaia korrastamine (valgustuse ja lautrikoha rajamine, pilliroo niitmine)	Vastavalt võimalustele	KOV, RMK, MTÜ-d, F
Avalike ranna-alade arendamine sh puhkekohtade rajamine (Treimani, Kabli, Kihnulaiu, Tahkuranna, Reiu, Uulu)	Järjepidevalt	
Liikumispuudega inimestele supluskoha ja puhkeala rajamine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Kabli rannapromenaadi renoveerimine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F

Loovinimeste keskuse Massia arendamine Massiaru vana koolimaja baasil	Vastavalt võimalustele	MTÜ-d, F
Liivi kultuurikeskuse väljaehitamine ja arendamine (kultuur, luule, laagrid) Metsapoolle vana koolimaja baasil	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, F
Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, riik, MTÜ-d
Loodusõppekeskuse rajamine Tolkusele	Vastavalt võimalustele	KOV, F, riik, MTÜ-d
Kaartide, infovoldikute ja brošüüride koostamine	Järjepidevalt	MTÜ-d, F
Üldplaneeringu koostamine	Järjepidevalt	KOV
Tervise- ja heaolu profiili ajakohastamine	Järjepidevalt	KOV
Häädemeeste valla arengukava ajakohastamine	Järjepidevalt	KOV
Via Baltica projektides osalemine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Pärnu linna ja teiste omavalitsuste koostöös osalemine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d, ettevõtjad
Maade munitsipaliseerimine	Järjepidevalt	KOV
Kinnistutele seaduslike juurdepääsude tagamine	Järjepidevalt	KOV
Kergliiklustee jätkamine Uulust Siimu teeni	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Raeküla ristmikust Häädemeeste valla piirini Via Baltica äärde kergliiklustee väljaehitamine (sh valgustus)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklustee Ikla-Rannametsa-Võiste-Uulu koos valgustusega (I etapp Metsakülas Jõulumäe teest Uulu suunas küla lõpuni, II etapp Kõrgekaldla bussipeatusest Uuluni)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklustee Asuja tee äärde Häädemeestel	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad
Uulu-Pärnu kergliiklustee pikendus Jõulumäele (kergtee Uulu-Lepaküla(projekt: Ohutu juurdepääsu tagamine vallakeskusele Uulus, Jõulumäe Tervisekeskusele ja bussipeatustele), Lepaküla-Jõulumäe kuni ristumisega teega 19350 Metsaküla-Leina sõiduteega ühiskasutuses	2025	KOV, F, ametkonnad
Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Via Baltical,Uulu-Rannametsa lõigul turvaliste peale- ja mahaõitute rajamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Teehoiukava uuendamine ja elluviimine	Järjepidevalt	KOV
Tänavavalgustuse uuendamine, renoveerimine, bussipeatuste valgustamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Erateede (avalikus kasutuses) rekonstrueerimistoetus	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad

Teede ja tänavate viidastamine, suuna- ja infoviitade paigaldamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Vee- ja kanalisatsiooni ehitamine- ja renoveerimine vastavalt ÜVK arendamise kavale, tehnoloogilistele projektidele	Järjepidevalt	KOV, F, Häädemeeste VK
Nõuetekohaste tuletõrje veevõtukohtade rajamine vastavalt ÜVK-le	Järjepidevalt	KOV, F, Häädemeeste VK
Häädemeeste bussijaama ehitus	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Bussiliikluse korrigeerimine koostöös PÜTK-iga arvestades elanike paiknemist ja liikumisvajadust	Järjepidevalt	KOV, PÜTK
Energiasäästu tööd valla omandis olevatel objektidel	Järjepidevalt	KOV, F,
Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee1) rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F,
Hajaasustuse programmi tegevuste toetamine	Järjepidevalt	KOV, F,
Lairibavõrkude teenuse arendamine vallas	Vastavalt võimalustele	KOV, F, ametkonnad

Tabel 12. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Ühisettevõtmised ja äri võimalused on suurenenud.	Toimiv koostöö
Infovahetus ja kohtumised ettevõtjatega on regulaarsed.	Jätkuvad regulaarsed infopäevad ja kohtumised, Häädemeeste Ettevõtjate Inspiratsioonipäev, ettevõtjate andmed on kodulehel kättesaadavad, pidevalt ajakohastatud ettevõtjate list
Tööstus- ja tootmisalade ning –objektid on aktiivses kasutuses.	Ettevõtete arvu kasv
Ettevõtluse hoogustumine, tööandjate ja töötajate arvu kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Romantilise Rannatee koostöövõrgustiku kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Mini- ja õpilasfirmade tegevus on hoogustunud.	Vallas toimivate õpilasfirmade olemasolu ja arvu kasv.
Vallas tegutsevad ettevõtted on tuntud.	Aasta ettevõtte tiitel
Keskkonnasäästlike ettevõtete lisandumine.	Arvu kasv
Puhkajate rahulolu pakutavate teenustega.	Positiivne tagasiside

Joogivee kvaliteet.	Veeproovide näitajad paranevad
Internetiühenduste kättesaadavus.	Kiireinternetiga kaetud ala suurenemine
Tänavavalgustus on alevikes ja suuremates külades.	Toimiva tänavavalgustuse mahu kasv
Ühistransport on valla piires tagatud.	Kõigis piirkondades taseme säilimine
Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitunute arv kasvab.	ÜVK kättesaadavus suureneb
Hajaasustuse programmi aktiivne jätkumine.	Kasusaajate arvu kasv
Kohalikud maanteed (vallateed) ja avalikus kasutuses olevad erateed on hooldatud.	Positiivne tagasiside
Liiklusohutus on tagatud.	Liiklusohutlike kohtade arvu vähenemine

7. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

7.1 Ülevaade olukorrast

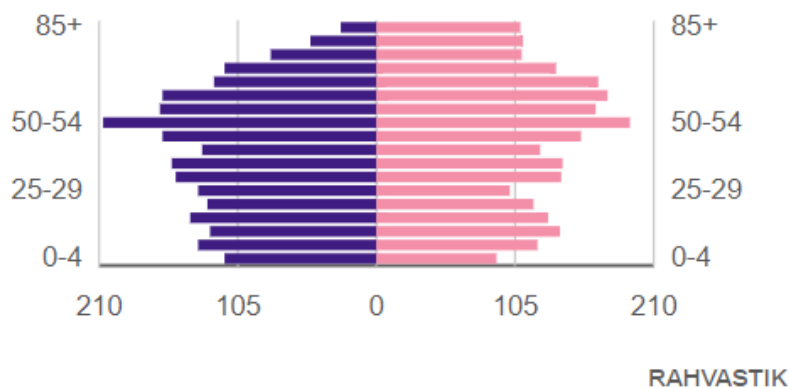
Kohaliku omavalitsuse põhilisteks ülesanneteks sotsiaalhoolekande korraldamisel on sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine, sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine ning eestkostetasutuse töö korraldamine.

Häädemeeste valla elanike teenindamisel on seatud eesmärgiks tagada abivajajatele mitmekesised, paindlikud, vajadustest lähtuvad tugiteenused ja toetused ning elanike teenindamine võimalikult nende elukoha lähedal. Vallas on korraldatud vallaelanike vastuvõtt kolmes kohas - Häädemeestel, Uulus ja Võistes.

Häädemeeste Vallavalitsuses korraldavad sotsiaaltööd sotsiaalnõunik, sotsiaaltöö spetsialist, puuetega inimeste hoolekande spetsialist, lastekaitseenõunik ja avahooldustöötaja.

Häädemeeste Vallavolikogu juurde moodustatud haridus- ja sotsiaalkomisjon tegeleb sotsiaalhoolekande arendamise, rahastamise ja kohaliku omavalitsuse tööks vajaliku seadusandluse kujundamisega. Häädemeeste Vallavalitsuse poolt on moodustatud pereabikomisjon, mille tegevuse eesmärgiks on tagada sotsiaalkaitse abivajajatele isikutele, toetada ja suurendada inimese iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset kaasatust, luua võrdseid võimalusi, saavutada tööhõive kõrge tase, ennetada töötust ning toetada töö- ja pereelu ühitamist. Vallavalitsuse pereabikomisjon otsustab ja teeb ettepanekuid sotsiaaltoetuste ja -teenuste määramiseks ning hooldusküsimuste lahendamiseks. Pereabikomisjoni tegevuse vorm on valdkondade ülene.

Rahvastiku soo ja vanuskoosseis | Häädemeeste vald, 2024

Joonis 8. Rahvastiku püramiid, seisuga 01.01.2024 (allikas: Statistikaameti andmebaas)

Häädemeeste valla soo- ja vanusejaotuse alusel on vanemaealiste elanike osatähtsus suur. Enim elab vallas 50-54-aastaseid naisi (192) ja mehi (207). Statistikaameti andmetest joonistub selgelt välja, et

meeste osakaal rahvastikust hakkab vanuse suurenedes järsult vähenema, samas kui naiste osakaal Hädameeste elanike hulgas püsib pigem stabiilse ja üldist rahvastiku arvu arvesse võttes pigem kõrgena.

Hädameeste vald osutab erinevaid sotsiaalteenuseid. Eluasemeteenust osutatakse Võiste sotsiaalmajas, kus asub 7 tuba ühiskasutatavate hügieeniruumidega ja 3 eraldiseisvat korterit. Enamus sotsiaaleluruumide on rahuldavas seisukorras, kuid vajavad lähiajal renoveerimist.

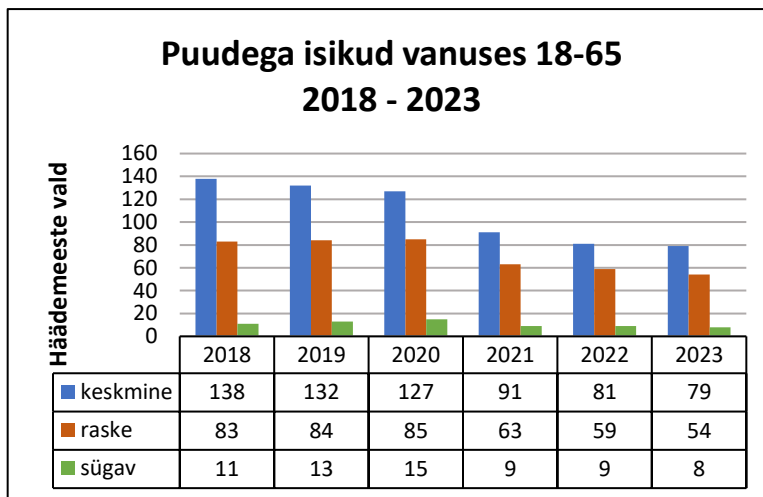
Koduteenust osutab üks avahooldustöötaja. 2023. aastal osutati lepinguliselt koduteenust 16-le abivajajale, lisaks isikud, kes vajasid teenust ühekordselt ehk 1-5 korda aastas.

Ööpäevaringset üldhooldusteenust pakub Hädameeste vallas Hädameeste Eakate Kodu, kus on teenuskohti kuni 69-le inimesele.

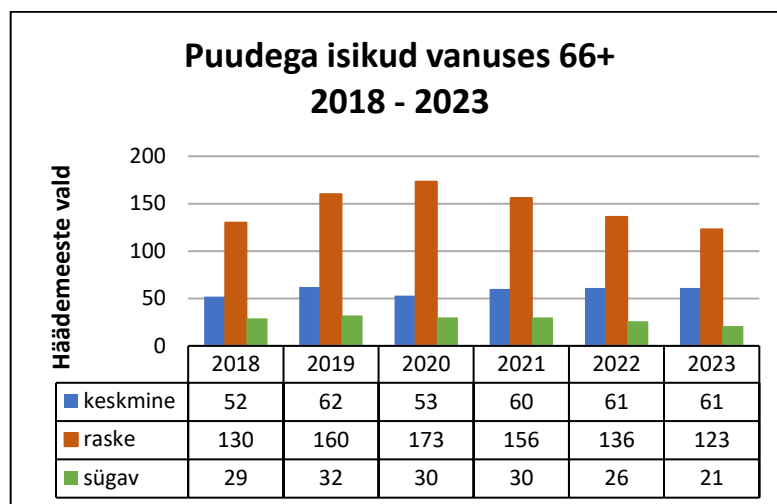
Alates 1. juulist 2023. aasta osaleb Hädameeste vald ööpäevaringsel üldhooldusteenusel viibivate isikute hoolduskulude tasumisel. 2024. aasta 1. juuli seisuga tasub vald hoolduskulu 56-e isiku eest, kelle teenusevajadus on sotsiaaltöötajate poolt hinnatud. Samuti tasutakse valla eelarvest lisaks hoolduskulule väiksema sissetuleku toetust kui lisatoetusi lähtudes teenuse saaja abivajadusest.

Erinevaid abivajadusest tulenevaid sotsiaalteenuseid korraldab vald oma elanikele peamiselt Pärnu linna teenuseosutajate kaudu (võlanõustamine, perelepitus-, varjupaiga-, turvakodu- teenus, jne).

Hädameeste vald osales aastatel 2020-2023 aastal Pärnumaa Ühistranspordikeskuse pilootprojektis „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmodelite testimine“, mida rahastas Euroopa Sotsiaalfond. Projekti tulemusena on välja arendatud ühtne sotsiaaltransporditeenuse pakkumine Pärnumaal. Projekti vahenditest on hangitud teenuse osutamiseks vastavad abivahendid, kohandatud transpordivahendid, tööle rakendatakse operaatoriteenus ning välja töötatud on vastavad teenuse osutamise alused. Hädameeste valla elanikest kasutas sotsiaaltransporditeenust 2023. aastal 109 hinnatud abivajajat ning sõite kokku oli 1708.

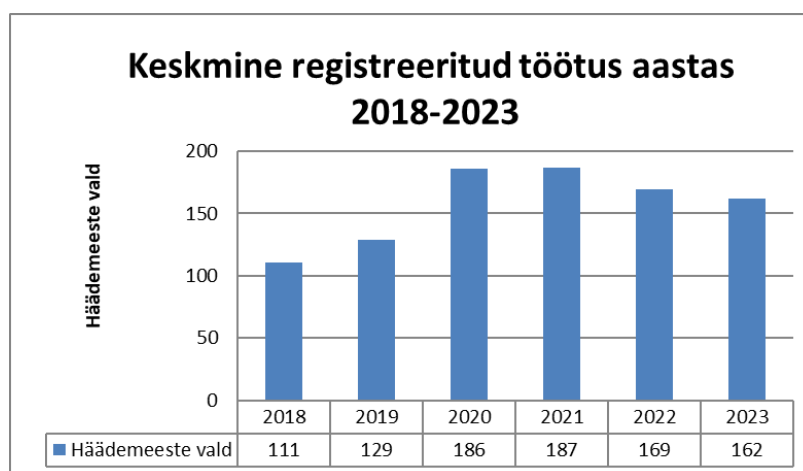

Joonis 9. erivajadustega isikud vanuses 18-65 (allikas: Sotsiaalkindlustusamet)

Joonis 10. erivajadustega isikute arv vanuses 66+ (allikas: Sotsiaalkindlustusamet)

Häädemeeste vald osutab erihoolekandeteenuseid psüühiliste erivajadustega klientidele. Igapäevaelu toetamise teenust osutatakse 3-le, toetatud elamise teenust 3-le ja töötamise toetamise teenust 3-le erivajadusega inimesele.

Joonis 11. Keskmine registreeritud töötute arv aastas (allikas: Eesti Töötukassa)

Sotsiaalhoolekande seaduse alusel vallavalitsuse määratav ning riigieelarvest finantseeritav sotsiaaltoetus on toimetulekutoetus. Toimetulekutoetus tagab minimaalsed vahendid isiku või leibkonna esmavajaduste rahuldamiseks. 2023. aastal on riiklik toimetulekupiir üksi elavale isikule või perekonna esimesele liikmele 200 eurot kuus. Toimetulekupiir perekonna igale alaealisele liikmele 240 eurot kuus. Perekonna teisele ja igale järgnevale täisealisele liikmele 160 eurot kuus. Lisaks hüvitatakse toetuse saajale eluasemekulud vastavalt Häädemeeste Vallavolikogu poolt kehtestatud määradele. 2023. aastal taotles toimetulekutoetust 39 leibkonda, kokku esitati aastas 275 taotlust toimetulekutoetuse maksmiseks.

Töötajate seisukohalt valitseb vallas hooajaliselt tööjõupuudus, kuid teisalt on statistika andmetel olemas suur hulk töötuid. Ülalpeetavate määr on alates 2018. aastast olnud Häädemeeste vallas

tõusutrendis. Kui 2018. aastal oli ülalpeetavate määr 53,1 siis 2023. aastal juba 59,6 mis on natuke kõrgem kui Eesti keskmine (57,8). Mida väiksem on ülalpeetavate määr, seda väiksem on töötavate inimeste koormus sotsiaalsüsteemile. See teave on oluline eelarvepoliitika seisukohalt, sest eelarve tulud sõltuvad tööhõivest.

Häädemeeste vald maksab sotsiaaltoetusi Häädemeeste valla rahvastikuregistris olevatele inimestele Häädemeeste Vallavolikogu poolt kehtestatud korras.

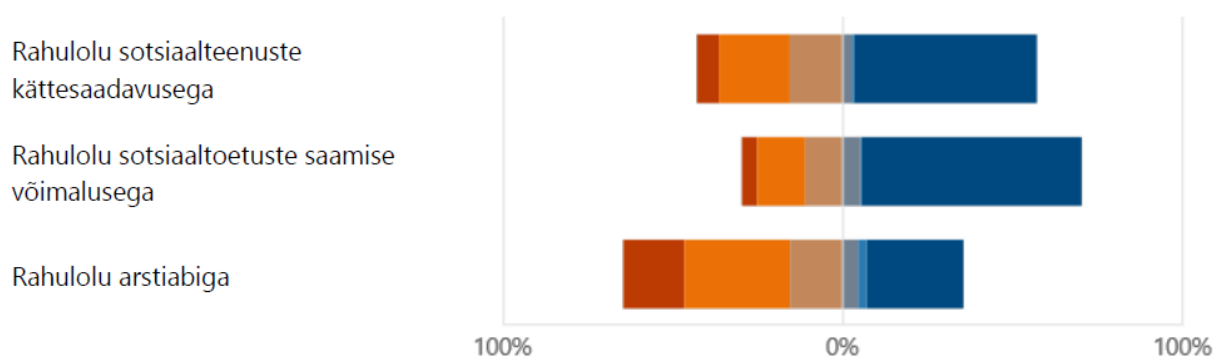
Valla eelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused jagunevad sissetulekust sõltumatuteks ja sissetulekust sõltuvateks toetusteks. Sissetulekust sõltumatud toetused on: sünnitoetus, matusetoetus, eakate sünnipäevatoetus, toetus I klassi õppima asunud laste vanematele, hooldajatoetus. Sissetulekust sõltuvate toetuste määramist reguleerib Häädemeeste Volikogu poolt vastuvõetud vastav kord.

Häädemeeste valla abivajajatele osutatakse või korraldatakse kõiki sotsiaalhoolekande seadusest tulenevaid kohustuslikke sotsiaalteenuseid, mis vajavad tulevikus veelgi arendamist ja mahulist suurendamist vastavalt abivajajate vajadustele. Lisaks võimaldatakse täiendavaid spetsiifilisi sotsiaalteenuseid ja makstakse sotsiaaltoetuseid juhtumipõhiselt, lähtudes isiku või pere individuaalsetest vajadustest.

Küsitluses hinnati rahulolu sotsiaalteenuste kättesaadavusega (väga rahul 6,5% ja rahul 20,8%), sotsiaaltoetuse saamise võimalust (väga rahul 4,5% ja rahul 14,2%) ja rahulolu arstiabiga (väga rahul 18,1% ja rahul 31%).

Tabel 13. Rahulolu sotsiaalhoolekande ja tervishoiuga Häädemeeste vallas.

■ Olen väga rahul
 ■ Olen rahul
 ■ Pigem olen rahul
 ■ Pigem ei ole rahul
■ Ei ole üldse rahul
■ Ei oska öelda

7.2 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu kitsaskohad

- Probleemiks on sotsiaalteenuste nt (isiklik abistaja, tugiisik) kättesaadavus abivajavale isikule tema elukoha lähedal teenusepakkujate puuduse tõttu.
- Häädemeeste Eakate Kodus kvalifitseeritud tööjõu puudus.
- Erivajadustega isikutel puudub juurdepääs kõikidesse avalikesse hoonetesse ja ametiasutustesse.
- Elanikkonna vaimse tervise ja toimetuleku probleemide suurenemine, sellest tulenevalt spetsialistide töökoormus kasv ning spetsiifilisemate teenuste vajadus.
- Viimastel aastatel on sotsiaaltöö sihtgrupid suurenenud (erivajadustega psüühilised isikud, töötud, eakad, lastega pered) ja lisandunud uusi sihtgruppe (nt muukeelsed inimesed, sõjapõgenikud, NEET noored), kes vajavad spetsiifilist lähenemist sotsiaaltöötaja poolt ja kliendikeskseid lahendusi.
- Sotsiaaleluruumide suur puudus ja olemasolevad vajavad kapitaalset renoveerimist.
- Puuduvad ruumid sotsiaal-, sh erihoolekandeteenuste ja erinevatele sihtgruppidele suunatud teenuste osutamiseks ja arendamiseks.

7.3 Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Kõigile abivajajatele on tagatud sotsiaalne kaitse ja sobivad toetavad teenused, ennetamaks sotsiaalsete probleemide tekkimist ja süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil. Tagatud laste ja noorte sotsiaalne turvalisus ning lastega perede toimetulek.

Ülesanded

- Erinevate sihtrühmadega tegelemiseks on kujunenud hea koostöö partneritega: haridusasutused, politsei, perearst, Punane Rist, Vaimse Tervise Keskus, Töötukassa, Päästeamet ja teised MTÜ-d.
- Kogukonnad on aktiivsed abivajaja märkajad ning teavitajad.
- Kvalifitseeritud spetsialistid.
- Perearstiteenus on kättesaadav, perearsti vastuvõtt on korraldatud kolmes valla piirkonnas (Häädemeeste, Uulu, Võiste). Häädemeeste alevikus on apteek ja Pärnu Haigla üks kiirabi õebrigaad.
- Tegutseb Häädemeeste valla tervise ja heaolu nõukogu tervise teemade tähtsustamiseks, terviseedenduse koostöö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks. Koostatud on valla tervise ja heaolu profiil.
- Häädemeeste Eakate Kodus toimub kvaliteetse hooldusteenuse osutamine ööpäevaringselt isikutele, kelle toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.

- Lähtutakse isiku vajadustest. Eelistatakse abimeetmeid, mis on suunatud võimaluste leidmisele ja isiku suutlikkuse suurendamisele korraldada oma elu võimalikult iseseisvalt. Fookuses on laste heaolu ja turvalise kasvukeskkonna tagamine.
- Kaasata sotsiaalteenuste laiendamiseks kolmanda sektori poolt pakutavat ressursi.
- Sotsiaalse abituse vältimiseks ja selle ennetamiseks kaasata kogukondi ja perekondi.
- Kogukonna ja perekonna teadlikkuse tõstmine, ennetustegevuse tõhustamine (koolitused, infopäevad, ennetusprogrammid).
- Viimastel aastatel on suurenenud sotsiaaltöö sihtgrupid ning lisandunud uusi abivajajate sihtgrupe, mis on tekitanud vajaduse uute sotsiaalvaldkonna spetsialistide järele.
- Arvesse võttes elanikkonna üldist vananemist ja eakate elanike osakaalu suurenemist ning eakate soove elada võimalikult kaua oma harjumuspäras keskkonnas, on vajalik sihtgrupi vajadustest lähtuvalt koduteenuse laiendamine.
- Leida võimalusi kolmanda sektori ja vabatahtlike tõhusamaks kaasamiseks sotsiaalteenuste pakkumisel.
- Parandatakse erivajadustega inimeste ligipääsetavust avalikele asutustele ja teenustele.
- Sotsiaaltransporditeenuse kättesaadavuse jätkuv tagamine koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega.
- Apteegiteenuse kättesaadavuse laiendamine Uulu piirkonda.

Tabel 14. Tegevused sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Võiste sotsiaalmajaja renoveerimine/ehitamine	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Massiaru sotsiaalmajaja lammutamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F
Sotsiaalhoolekande teenuste arendamine koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega	Järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Koduteenuse laiendamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Eluasemete kohandamine erivajadustega inimestele	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Avalikele asutustele ja teenustele erivajadustega inimeste ligipääsetavuse parandamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad
Intervallteenuskohtade loomine Häädemeeste Hooldekodu baasil	Vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Sotsiaalpindade loomine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Apteegiteenuse laiendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, ettevõtjad
Kiirabiteenuse olemasolu tagamine	Järjepidevalt	KOV, ametkonnad

Tabel 15. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Perearsti vastuvõtt valla erinevates piirkondades	Toimiv perearstiteenus kolmes piirkonnas (Häädemeeste, Võiste, Uulu)
Vallas on tagatud apteegiteenus.	Apteekide olemasolu Häädemeeste alevikus ja Uulu külas.
Toimiv sotsiaaltransporditeenus sihtgrupile.	Sihtgrupile on teenus kättesaadav.
Koostöö kolmanda sektoriga	Osaletud ühisprojektides. Läbi viidud koolitused, infopäevad.
Sotsiaalteenused on kõrge kvaliteediga.	Tagatud piisav arv kvalifitseeritud spetsialiste sotsiaalteenuste kvaliteetseks osutamiseks erinevatele sihtgruppidele.
Sotsiaal- ja hoolekande valdkonnas töötavate inimeste väärtustamine	Toimuvad sotsiaal- ja hoolekande valdkonna töötajatele järjepidevad täiend- ja motivatsioonikoolitused, supervisioonid (töönõustamised), tunnustamine, konkurentsivõimeline töötasu.
Lastele, peredele ja noortele pakutakse toetavaid teenuseid.	Iseseisev toimetulekuvõime on kasvanud, juhtumite arv on vähenenud.
Vallas on olemas terviseprofiil.	Teadlikkuse kasv
Rahvatervise ja turvalisuse projektides osalemine.	Teadlikkuse kasv
Erivajadustega isikute ligipääsetavuse tagamine avalikele asutustele ja teenustele	Tagatud ligipääs nii asutustesse kui informatsioonile (vaegnägijad ja -kuuljad)
Sotsiaaleluruumide arv ja kvaliteet	On tagatud sotsiaaleluruumide piisav arv erinevatele sihtgruppidele. Olemasolevad sotsiaaleluruumid on renoveeritud.
Koduteenuse kättesaadavus	Eakad saavad elada võimalikult kaua harjumuspäras keskkonnas. Tagatud kvaliteetne koduteenus.
Intervallteenuse pakkumine Häädemeeste Eakate Kodus	Toimiv kvaliteetne intervallteenus

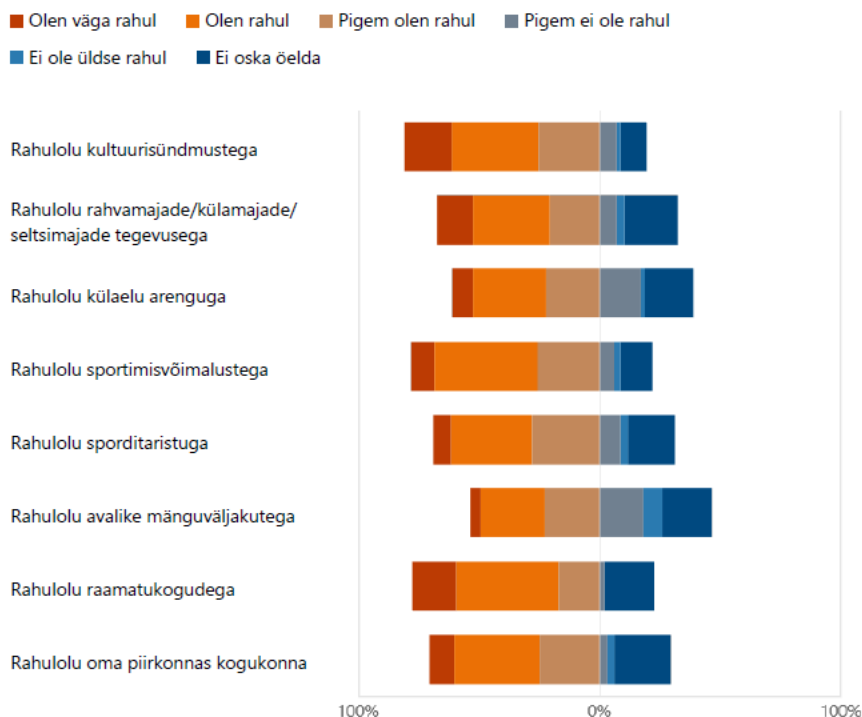
8. Kultuur, sport ja vaba aeg

8.1 Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vallal on pikaajalised kultuuritraditsioonid ja rikas kultuurilugu. Kultuuriasutustel on välja kujunenud traditsioonilised sündmused. Edendatakse rahvakultuuri ja korraldatakse erinevaid kultuuri- ning vabaajaüritusi. Olulisel kohal on täiskasvanute ja noorte ringitöö. Ringide tegevusnäitajad sõltuvad ühest küljest vastavat huvi omavate elanike arvust piirkonnas ja teisest küljest motiveeritud ja kvalifitseeritud ringijuhtide olemasolust. Positiivse trendina saab märkida kultuuriasutuste, külaseltside jt kolmanda sektori organisatsioonide koostööd valla kultuuriürituste korraldamisel.

Küsitluses hinnati rahulolu kultuurisündmustega (väga rahul 19,4% ja rahul 36,1%), rahvamajade/külamajade/ seltsimajade tegevustega (väga rahul 14,9% ja rahul 31,8%), külaelu arenguga (väga rahul 8,4% ja rahul 30,5%), sportimisvõimalustega (väga rahul 9,7% ja rahul 42,6%), sporditaristutega (väga rahul 7,1% ja rahul 33,8%), avalike mänguväljakutega (väga rahul 4,5% ja rahul 26,5%), raamatukogudega (väga rahul 18,1% ja rahul 42,6%) ja oma piirkonna kogukonna juhiga (väga rahul 10,5% ja rahul 35,3%).

Tabel 15. Rahulolu Kultuuri, spordi ja vaba ajaga Häädemeeste vallas

Kultuurialal tegutsevad Häädemeeste Vallavalitsuse hallatavad asutused:

- Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus (KSK)
- Uulu Raamatukogu
- Tahku Tare külakeskus
- Võiste Raamatukogu
- Häädemeeste Raamatukogu
- Häädemeeste Seltsimaja
- Häädemeeste Muuseum
- Kabli Seltsimaja
- Treimani Rahvamaja

Rahvusvaheliselt on tuntud vallas tegutsevad asutused

- SA Jõulumäe Tervisespordikeskus
- Lottemaa
- Pärnu Bay Golf Links

Üheks ühiskonna vajaduseks on elukestev õpe ehk täiskasvanuharidus.

Täiskasvanuharidus on organiseeritud õppetegevus teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamiseks ning nende säilitamiseks või täiendamiseks. Õppimine võib toimuda mistahes tasemel või meetodil.

Igal aastal õpib 20-30 kohustuslikust koolieast vanemat vallakodanikku Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumis, et viia lõpule vahepeal katkenud koolitee.

Elukestev õpe tähendab pidevat eneseharimist ja ühiskonnaga kohandumist konkurentsivõime püsimiseks. Elukestev õpe on paratamatu, inimeste teadmised ja oskused arenevad koos ühiskonna muutuste ja tehnoloogia arenguga. Elukestva õppimise aluseks on tahe õppida, huvi meid ümbritseva maailma vastu ning oskus kasutada õigeid õppimismeetodeid. Elukestva õppimise peamisteks motivaatoriteks on suurem tööga ja endaga rahulolu, helgemad tulevikuperspektiivid, konkurentsivõime säilitamine ning kasvav sissetulek.

Meie haridusasutused ja kultuuri ning vabaaja-asutused tegelevad täiskasvanud inimestele enesearendamisvõimaluste pakkumisega. Näiteks on koolitatud mitmeid gruppe lapsevanemaid „Imelised aastad“ programmi raames. Läbi on viidud tööklubi töötutele nende konkurentsivõime tõstmiseks. Klubide ja seltsimajade juures tegutsevad huviringid täiskasvanutele, mis on väga oluline sotsiaalse võimekuse säilitamiseks ning uute oskuste omandamiseks (nt pikkade traditsioonidega maalilaager Treimani Rahvamajas). Raamatukogud on olnud abiks oma sihtgrupi digipädevuse tõstmisel.

8.2 Kultuuri, spordi ja vaba aja kitsaskohad

- Vald asub geograafiliselt suurel territooriumil. Piirkondadel tugevalt välja kujunenud oma traditsioonid. Ühise identiteedi loomine on aeganõudev, aga võimalik.
- Kõigil küladel ja asumitel puuduvad tugevad liidrid, kes tõmbaksid elanikke kaasa oma elukeskkonna parendamisse.
- Vähene on kohalikus kultuuriloos oluliste inimeste mälestuste kasutamine. Samuti pööratakse vähest tähelepanu nt suurkujude hauaplatside korrastamisele ning tähtpäevadel nende haudadel küünalde süütamisele.
- Laiendada võimalusi avada suviseid töömaleva rühmi laste tööharjumuste loomiseks.
- Vajalik on määratleda kultuurivaldkonna pikaajalised eesmärgid.
- Aktiivsed inimesed kattuvad ettevõtmiste lõikes.
- Aktiivseid külainimesi väärtustatakse vähe.
- Kohati vananenud spordiinventar.

8.3 Kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste vald väärtustab kultuuri, kultuuritöötajaid ja võimaldab erinevaid sportimis-ja liikumisharrastusi erinevatele eagruppidele.

Läbi elujõulise kogukonna külade säilitamine ja jätkusuutliku kultuuri arendamine - toimub aktiivne kultuuri-, spordi- ja seltsielu kõigis alevikes ja külates. Vallas on heakorrastatud rahvamajad, laululava ja muuseum. Spordirajatised on kaasajastatud ja avatud kõikidele huvilistele. Raamatukogud on kaasaegsed ja raamatukoguteenused on valla suuremates asumites kättesaadavad. Toetatakse vallas toimuvaid nii traditsioonilisi kui uusi kultuurisündmusi.

Ülesanded

Tagada valla kultuuri- ja seltsielu jätkumiseks vajalike tingimuste olemasolu

Kultuuri- ja seltsielu edendamiseks rekonstrueeritakse valla kultuuriasutused. Paljude vallas asuvate puhkekeskuste õuealad on muutunud piirkondliku vaba aja veetmise kohtadeks, seega on oluline nende korrashoid. Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses vajab uuendamist akustika.

Vald toetab traditsiooniliste vallaülestes kui ka -siseste ürituste ja külapäevade jätkamist. Toetatakse ka MTÜ-de ja seltside tegevust. Väärtustatakse valla ajaloo ja vallaga seotud isikute ja mälestuste jäädvustamist, korraldades näitusi ja välja andes trükiseid. Koostatakse ühtne sündmuste kalender, mis koondaks kõiki valla seotud üritusi nii valla territooriumil kui ka väljaspool. Kuna liivlastel on olnud tähtis roll Läänemere piirkonna ajaloos, on eesmärgiks avada piirkonnas liivlaste kultuuri tutvustav keskus. Selles osas on vajalik ka koostöö lätlastega.

Luua mitmekülgsed võimalused tervise- ja rahvaspordi harrastamiseks ja vaba aja veetmiseks. Hädameeste valla tervise- ja rahvaspordi jaoks väga olulist Jõulumäe Tervisespordikeskuse edasist arengut toetatakse kooskõlas Jõulumäe Tervisespordikeskuse arengukavaga. Toetatakse küladesse spordirajatiste rajamist.

Rahva tervise ja sportimisharjumuste parandamiseks on vajalik jätkuvalt arendada uusi ja säilitada olemasolevaid sportimisvõimalusi. Prioriteediks on Hädameeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine, mis parandab nii valla õpilaste kui ka vallarahva sportimisvõimalusi ning võimaldab suuremate spordiürituste korraldamist.

Võimaluseks on valla piires vabaõhu jõulinnakute rajamine ning vananenud spordiinventari väljavahetamine avanevate projektide toel. Jätkatakse traditsiooniliste, vabaõhuürituste ja kontsertide korraldamist koostöös MTÜ-de ja erasektoriga.

Aktiivne ja terve vallakodanik

Vallaelanikele korraldatakse erinevaid tervistavaid tegevusi. Terviseedenduse alase töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks on moodustatud tervisenõukogu. Koostatakse tervise- ja lapse heaolu profiil.

Tabel 16. Tegevused kultuuri, spordi ja vaba aja arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja
Elanike omaalgatuse ja initsiatiivi jätkuv toetamine eesmärgiga parendada külade elukeskkonda	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Traditsiooniliste ettevõtmiste (valla tähtpäevad, külapäevad jne) jätkamine ja arendamine/järjepidevuse tagamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
MTÜ -de, seltside tegevuse toetamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Kabli seltsimaja arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
külakeskuse Tahku Tare rekonstrueerimise jätkamine koos õueala rekonstrueerimise ja hoone sisustamisega ning biopuhasti väljaehitamisega	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Tõllapulga külaplatsi (spordi- ja mänguväljakud) edasiarendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Treimani Rahvamaja renoveerimine (välisfassaad, majutuskohad II korrusele, köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Võiste suveaia rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Kohaliku toidu ja väikeettevõtluse väärtustamine läbi Hädameeste valla nimiürituste	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Vanatehnika varamu rajamine Võistes (hoone rekonstrueerimine)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d

LEADER- tüüpi tegevuste toetamine (Leader k.a. PLPK, Romantiline Rannatee ja Kalanduse-Leader)	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Valla ajaloo ja vallaga seotud isikute mälestuse jäädvustamine – ajalootuba, muuseumide ekspositsioonide kaasajastamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
SA Jõulumäe Tervisespordikeskuse arengu toetamine kooskõlas sihtasutuse arengukavaga	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Külaplatside sh mängu- ja palliplatside rajamise toetamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Õpperadade loomine Reiu – Raeküla, Mereküla-Uulu piirkonda koostöös naaberomavalitsuste ja MTÜ-dega	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Vabaõhu jõulinnakute rajamine Uulu, Võistes	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Mängu- ja spordiväljakute rajamine küladesse	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste ja Võiste laululava renoveerimine sh renoveerimisprojektide koostamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu laululava ehitamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uisuväljakute rajamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Häädemeeste valla raamatukogude ühendamine üheks asutuseks	2025	KOV
Jõusaalide vahendite regulaarne uuendamine	Järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Uulu KSK välja ehitamata pindade kasutuselevõtt - seiklusmänguväljaku rajamine keldrikorrusele	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Uulu KSK akustika parandamine, lavatehnika ja valgustehnika baasi soetamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Valla elanike tervisekäitumise seire ning tervistavate tegevuste korraldamine ja läbiviimine	Järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Reiu -Raeküla terviseradadega seotud ühistegevused ja terviseradade arendamine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Toimiv tervisenõukogu terviseedenduse alase töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks	Järjepidevalt	KOV-id
Uulu piirkonda kogukonnakeskuse loomine	Vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d
Tervise- ja heaolu profiili ajakohastamine	Järjepidevalt	KOV

Tabel 17. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Kultuuriasutused leiavad aktiivset kasutamist.	Osavõtjate arvu kasv
Osalemine maakondlikel ja vabariiklikel sündmustel.	Osalejate arvu kasv
Traditsiooniliste sündmuste jätkumine.	Toimuvad traditsioonilised üritused.
Rahulolu teenusega.	Rahulolu-uuringu tulemused
Spordirajatisi kasutatakse aktiivselt	Huvi ja kasutajate arvu kasv

9. Turvalisus

9.1 Ülevaade olukorrast

Parima elukeskkonna loomine piirkonnas eeldab turvalisuse valdkonna tähtsustamist nii arengukavas kui järgnevate aastate tegevusplaanides. Olulisel kohal on turvalisus erinevate tegevusvaldkondade lõike. Olulised on teedevõrgu arendamine liiklusohutust silmas pidades, päästevõimekuse arendamine, elanike turvalisusealase teadlikkuse tõstmine ja sellekohane koostöö kogukondadega, kriisivalmiduse ja kriisiteadlikkuse tõstmine ja kogukondade turvalisus.

Häädemeeste vallas asub riigi poolt 2015. aastal rajatud kaasaegne politsei- ja päästekomando hoone koos päästekomando ja politseitooruumidega. Samuti asub Häädemeestel Pärnu Haigla üks kiirabi õebrigadidest.

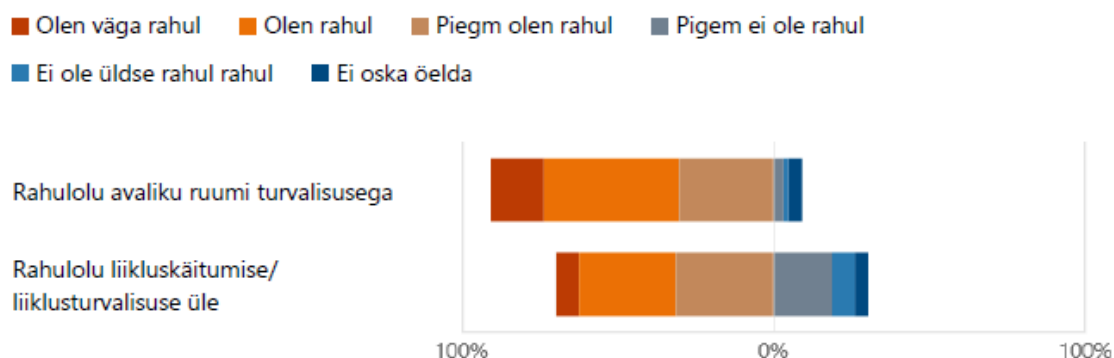
Häädemeeste vald kuulub Lääne prefektuuri Pärnu politseijaoskonna Pärnumaa piirkonnagrupi tööpiirkonda. Kohapeal asub Päästeameti Pärnumaa päästepiirkonna Häädemeeste Päästekomando. Vabatahtlikest organisatsioonidest tegutsevad vallas 2016. aastal asutatud Jaagupi Vabatahtlik Merepääste MTÜ, mille eesmärk on parandada kogukonnateenuseid, lisada atraktiivsust ning anda võimalus kohalikele elanikele piirkonna arendamisel kaasa lüüa. Ühingu kodusadamaks on Pärnumaal Häädemeeste vallas asuv Jaagupi sadam.

2022. a asutati Uulu Vabatahtlik Päästeselts tegevuskohaga Uulus. Ühingu eesmärkideks on kogukonna turvalisuse tõstmine läbi ennetustegevuste ja elanikkonna toetamine kriisiolukordades.

Suureks edasiminekuks saab lugeda Häädemeeste valla kriisideks valmisoleku taseme tõusu võrreldes varasemate aastatega, saavutades 2023. aastaks 8. teenustaseme (2020 - tase 4, 2021 - tase 4, 2022 - tase 6, 2023 - tase 8). Sellele on kaasa aidanud ametnike, asutuste ja kogukondade orienteeritus asutuste ja kogukonna toimepidevuse tõstmisele.

Elanikud on turvalisusega Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu avaliku ruumis (väga rahul 17,1% ja rahul 43,4%) ja liikluskäitumist/liiklusturvalisust (väga rahul 7,1% ja rahul 31,2%).

Tabel 18. Rahulolu turvalisusega Häädemeeste vallas

9.2 Turvalisuse kitsaskohad

- Naabrivalve piirkondade vähesus
- Via Baltica liiklusohutuse küsimused
- Vana-Ikla maantee liiklusohutuse küsimused
- Kergliiklusteid ja ülekäigukohtasid ei ole piisavalt
- Tänavavalgustus asulates on ebapiisav
- Mobiilsete laadimisjaamade puudumine
- Kogukonnakeskustes autonoomse elektrisüsteemi puudumine

9.3 Turvalisuse valdkonna arengueesmärgid ja ülesanded

Arengueesmärgid

Häädemeeste valla elukeskkond on turvaline.

Politsei, Päästeameti komando ning kiirabibrigaad asuvad kohapeal. Jätkub koostöö vabatahtlike päästeühingutega.

Häädemeeste vallas on tagatud elutähtsad teenused.

Häädemeeste valla evakuatsioonikohad asuvad hajutatult mitmes asukohapunktis. Tagatud on evakueeritud isikutele evakuatsioonikohas esmavajadused.

Häädemeeste vallas on kohalikku kogukonda toetavad kerksuskeskused ja tagatud on psühholoogiline kindlus ja turvaline elukeskkond.

Ülesanded

Kujundada ohutu elukeskkond ning suurendada vallaelanike teadlikkust käitumiseks kriisiolukordades, kinnistada ja vajaduse korral muuta hoiakuid ja käitumist, et vähendada õnnetusi ja vajadust tegeleda õnnetuste tagajärgedega.

Erinevad ennetustegevused pääste ja kriisi alal.

Kuritegevuse ennetustööd lastele ja noortele, selgitamaks neile kuritegevuse ohte ja tagajärgi.

Teabepäevade ja õppuste korraldamine kriisiolukordades käitumise teadvustamiseks.

Mobiilsete laadimisjaamade paigaldamine.

Kogukondliku turvalisuse edendamine.

Vandaalitsemise vältimiseks koostöös politseiga turvakaamerate paigaldamine ümbruse jälgimiseks.

Naabrivalve piirkondade laiendamine.

Tabel 19. Tegevused turvalisuse arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Laste turvalise koolitee tagamine	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d
Turvakaamerate paigaldamine keskasulatesse	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Tuletõrje veevõtukohtade korrastamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Uulu keskasula liikluskorralduse turvalisemaks muutmine VIA Baltical	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Õpilastranspordiliinide loomine	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Evakuatsioonikohtade valmisoleku tagamine	vastavalt võimalustele	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Kerksuskeskuste kriisivalmiduse tagamine	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Kuritegevuse ennetustöö	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Naabrivalve arendamine külades	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Riskianalüüsi koostamine üleujutuste ja muude võimalike õnnetuste tagajärgede leevendamiseks	järjepidevalt	KOV, F, MTÜ-d, ametkonnad
Kriisikommunikatsiooni- ja kriisiplaani ajakohastamine, kriisiharjutuste ja õppuste korraldamine	järjepidevalt	KOV, F, ametkonnad
Mobiiltelefonide jm akuseadmete laadimisjaamade rajamine valla suuremates piirkondades	järjepidevalt	KOV, Ametkonnad, F
Juurdepääsu parandamine uusasumites asuvatele kruntidele (kitsad tupikteed jm)	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad
Vabatahtliku pääste ja vabatahtliku merepääste tegevuse toetamine ja koostöö	järjepidevalt	KOV
Koostöö politsei, pääste ja kaitseliiduga turvalisema elukeskkonna tagamiseks	järjepidevalt	KOV

Tabel 20. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Vallaelanike rahulolu turvalisusega	Rahuloluküsitluse tulemused
Süütegude (kuriteod, väärteod) arv	Süütegude arvu vähenemine
Operatiivteenuste õigeaegne sündmuskohale jõudmine	Piirkonnas operatiivteenuste osutamise võimekus
Naabrivalvepiirkondade laienemine	Kogukondade turvalisuse kasv
Tuletõrje veevõtukohad on kaardistatud ja töökorras	Inimelude ja vara päästmise võimekuse kasv
Elanikkonnale on tagatud valmisolek kriisiolukordades	Kogunemiskohtades on tagatud vesi, soojus, info ja toit ehk elanikkonna esmavajadused on kriisiajal täidetud. Tagatud on teise kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumilt evakueeritud isikute vastuvõtmisele kaasaaitamine ja evakueeritud isikutele evakuatsioonikohas informatsiooni, vee (sh joogivee), sooja ruumi ja esmase toidu olemasolu. Eesmärk on läbi kerksuskeskuste toetada ühiskonna kerksust andes inimesele õiget infot ja aidates inimesel leida talle vajalikud baasteenuste pakkujad, et tagada talle psühholoogiline kindlus ja turvaline elukeskkond.

10. Haldussuutlikkus ja koostöö

10.1 Ülevaade olukorrast

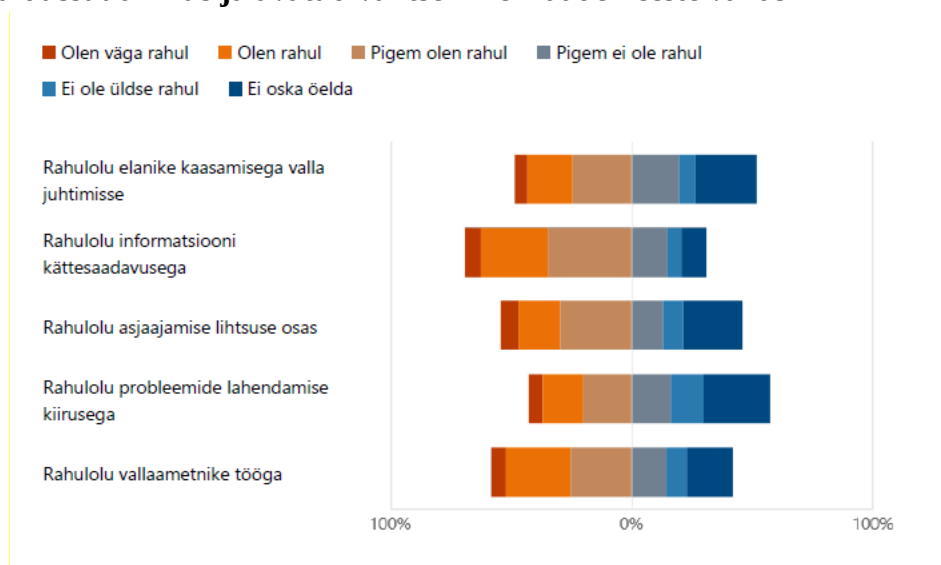
Häädemeeste valla omavalitsuse esinduskoguks on Häädemeeste Vallavolikogu, mille valivad valla hääleõiguslikud elanikud. Omavalitsuse täitevorganiks on Häädemeeste vallavalitsus, mis moodustatakse volikogu poolt. Häädemeeste Vallavolikogus on 19 liiget. Häädemeeste Vallavolikogus on erinevaid valdkondi (majandus- ja eelarve, areng- ja planeering, haridus- ja sotsiaaltöö, kultuur, sport ja noorsootöö, maa- ja külaelu ning revisjon) käsitlevad komisjonid.

Häädemeeste vallal on kuusteist vallavalitsuse hallatavat asutust: Häädemeeste Eakate Kodu, Häädemeeste Huvikeskus, Häädemeeste Keskkool, Häädemeeste Lasteaed, Häädemeeste Muuseum, Häädemeeste Muusikakool, Häädemeeste Raamatukogu, Kabli Lasteaed, Metsapoolse Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Treimani Rahvamaja, Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus, Uulu Lasteaed, Uulu Põhikool, Uulu Raamatukogu ja Võiste Raamatukogu. Majandusaasta aruandes 17 asutust Häädemeeste Vallavalitsuse (ametiasutus) kaudu osutatakse elanikele avalikke teenuseid. Vallamaja asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus.

Alustatud on avaliku valitsemise põhimõtete juurutamisega. Tunnustatakse kohalike inimeste omaalgatuslikku ja vabatahtlikku osalemist oma paikkonna elu küsimuste arutamises ja lahendamises. Tegevuste läbipaistvus ja vallaelanikele olulise info kättesaadavus tagatakse info avaldamisega nii valla koduleheküljel kui ka muude infokanalite kaudu (facebook, teadetetahvlid, valla ajaleht).

Elanikud on haldussuutlikkusega Häädemeeste vallas pigem rahul. Küsitluses hinnati rahulolu valla elanike kaasamist (väga rahul 5,2% ja rahul 18,7%), informatsiooni kättesaadavust (väga rahul 6,5% ja rahul 27,7%), asjaajamise lihtsust (väga rahul 7,1% ja rahul 17,4%), probleemide lahendamise kiirust (väga rahul 5,8% ja rahul 16,8%) ja rahulolu vallaametnike tööga (väga rahul 5,8% ja rahul 27,1%).

Tabel 21. Haldussuutlikkus ja avatud valitsemine Häädemeeste vallas

10.2 Haldussuutlikkuse ja koostöö kitsaskohad

- avaliku valitsemise põhimõtted ei ole täiel määral rakendatud
- informatsioon ei jõua kõigi inimesteni
- kõikide kogukonnad (külad) ei ole veel kaasatud koostöösse

10.3 Haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärk ja ülesanded

Tugev juhtimis- ja koostöövõimekus ning töötajate ameti- ja erialane võimekus. Vallaelanike teenistuses on kompetentne, haldussuutlik ja hooliv ametnikkond. Elanike arv kasvab ning vallaelanikele pakutakse kohapeal kvaliteetsed avalikke teenuseid. Vallavalitsus töötab optimaalse struktuuriga, kus on motiveeritud ja pädevad ametnikud.

Ülesanded

Tõsta avalike teenuste kvaliteeti ja arendada valda igakülgset. Avaliku valitsemise põhimõtete juurutamine.

Avalikud teenused on kvaliteetsed ja operatiivsed. Jätkub avalike teenuste osutamine Uulus vallamajas ja Häädemeeste teenuskeskuses.

Tähtis on vallaelanikele olulise info kättesaadavus nii valla koduleheküljelt kui ka muudest infokanalitest, millest tulenevalt panustatakse vallakodanike informeerimisse erinevate infokanalite kaudu. Olulised on tegevuste läbipaistvus, meeskonnatöö, kogukonna kaasamine, vallaelanike arvamuste kuulamine, vastutustundlikkus.

Koostatakse avatud valitsemise tegevuskava, valla juhtimises keskendutakse avatud valitsemise põhimõtete järgmisele ning võimeka meeskonna ja efektiivse toimimise arendamisele.

Tegutseb aktiivne noortevolikogu.

Aktiivne ja arendav koostöö valla ja kogukondade (külade) vahel, kiire infovahetus, toimuvad regulaarsed külade ümarlauad ja kohtumised vallaelanikega.

Tabel 22. Tegevused haldussuutlikkuse ja koostöö arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg	Rahastaja/ vastutaja
Valla elanike teavitamise jätkamine valla ajalehe LIIVIRANNA kaudu, lehe tasuta kojukanne postiteenuse osutaja kaudu	järjepidevalt	KOV
valla töötajate, vallavalitsuse ja volikogu liikmete kompetentsi tõstmine	järjepidevalt	KOV, F
noortevolikogu tegevuse toetamine	järjepidevalt	KOV, F
elektroonilise asjaajamise arendamine	järjepidevalt	KOV
vallavalitsuse teenistujate ja volikogu liikmete kohtumised kogukondadega (külates)	järjepidevalt	KOV
elanike registrisse kandmise populariseerimine	järjepidevalt	KOV

IT-teenuste arendamine töökorralduse optimeerimiseks	järjepidevalt	KOV
avatud valitsemise tegevuskava koostamine	järjepidevalt	KOV
infovahetuse parandamine ja koostöö kogukondadega, info kodulehel, teadetetahvliel, voldikutel	järjepidevalt	KOV, MTÜ-d
Uulus asuva Häädemeeste vallamaja hoone rekonstrueerimine	vastavalt võimalustele	KOV, ametkonnad F

Tabel 23. Mõõdikud ja soovitud tulemus

Mõõdikud	Tulemus
Elanikkonna rahulolu	Rahuloluküsitluse tulemused
Kogukonna kaasatus valla juhtimisse	Toimiv külade ümarlaud Aktiivsed külade kontaktisikud Aktiivne infovahetus Kogukonnad on kaasatud
Kasvav elanikkond	Elanike arvu kasv
Avatud valitsemise põhimõtted on rakendatud	Koostatud on avatud valitsemise tegevuskava

11. Prioriteetsed investeeringuobjektid

Investeeringu summad on toodud eelarvestrateegias.

Uulu lasteaia hoone ehitamine Lillepõllu kinnistule.

Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine.

Valla teede rekonstrueerimine.

Tänavavalgustusala laiendamine, bussipeatuste valgustamine.

Jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine.

Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine.

Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus.

Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimine valla liikumisharrastuse keskuseks.

Häädemeeste Keskkooli hoone rekonstrueerimise projekt (hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimistööd (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasolev söögisaal aulaks).

Häädemeeste Lasteaia hoone energiatõhususe parandamine.

Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolimaja hoone energiatõhususe parandamine.

Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega.

Häädemeeste ÜVK arengukava tegevused.

Jäätmejaamade rajamine (Häädemeestele ja Uulu).

Olemasolevate sotsiaaleluruumide renoveerimine. Ruumipuuduse lahendamine erinevatele sihtgruppidele suunatud teenuste osutamiseks ja arendamiseks (teenusmaja).

Veevõtukohtade rajamine.

Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee 1 ja lasteaia hoone Pargi tee 3 rekonstrueerimine (hoonete seinte ja katuse soojustamine ning uus fassaad) II etapp.

Treimani Rahvamaja renoveerimine (hoone soojustamine, majutuskohade, köögi ja sauna väljaehitamine) koos Treimani supelranna arendusega.

12. Arengukava seire ja muutmise kord

Arengukava muutmine toimub igal aastal ning see eelneb valla järgneva aasta eelarve koostamisele.

Arengukava muutmise käigus koostatakse ülevaade arengukava elluviimise senisest käigust ja aktualiseeritakse valda iseloomustav statistiline materjal. Sealjuures hinnatakse arengustrateegia elluviimise edukust ja saavutusi ning investeringute kavas toodud objekte ja tegevusi. Ülevaade arengukava strateegiliste eesmärkide täitmisest sisaldub valla majandusaasta aruannetes.

Kõik arengukava muutmissetpanekud esitatakse volikogule. Arengukava muutmiseks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja arengumudelisi esitatud strateegia sisulisi muutusi, samuti tegevuskava eesmärkide, ülesannete ja tegevuste muutmist või uute lisamist, mis oluliselt muudavad vallaeelarvet.

Arengukava projekti koostab valitsus ja esitab selle kinnitamiseks volikogule. Kõik valla arengudokumendid (üldplaneering, eelarvestrateegia, arengukava, teehoiukava, valla territooriumi osa arengukava, valla ametiasutuse hallatavate asutuste arengukavad) peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

Vallavalitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse valla veebilehel.

Arengukava koostamise ja muutmise menetlusreeglid on sätestatud Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise, menetlemise ja kinnitamise korras.

(<https://www.riigiteataja.ee/akt/401092023036>).